

חינוך

מקור ראשון

כ' בניסן תשפ"ב 21.4.2022

ראש הישיבה
מאשדוד שמאמץ את
ניצולי השואה
/ רחלי מלקיבודה

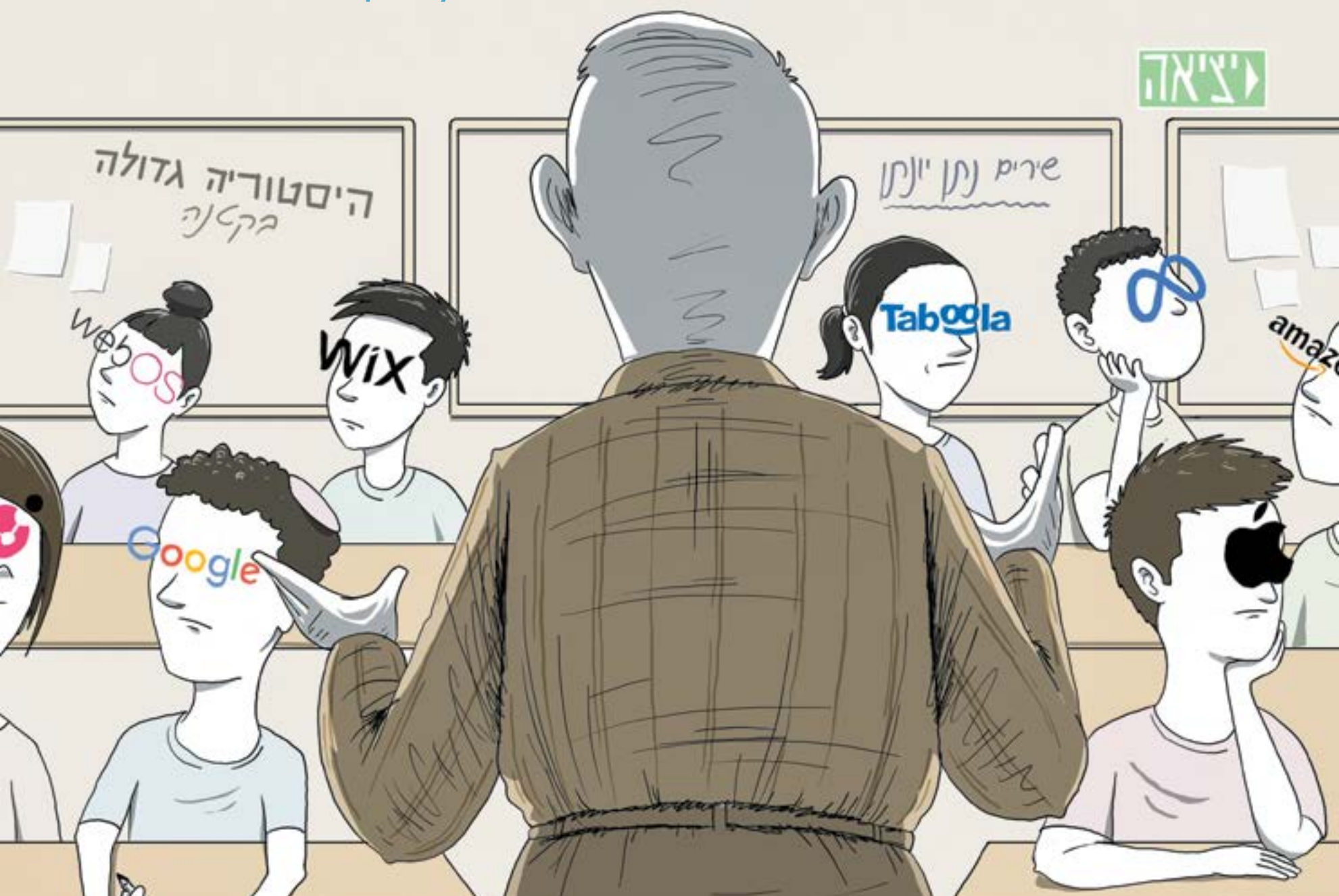
לא עוד מקצוע -
אלעד בר שלום הוא
מנטור לתורת חיים
/ שילה פריד

תלמידי השמינית
לא מבזבזים שנה
לבטלה
/ אלישיב רייכנר

דור ההייטקס

האם בתי הספר רלוונטיים לחיי הילדים שלנו?

/ יאיר קראוס

תוכן

4 **ללכת לכיתה או לעבוד על סטארט אפ?!**

בוגרי אמית שהתברגו בתעשייה בשיחה פתוחה עם מנכ"ל הרשת. יאיר קראוס

10 **חינוך מחדש**

משהתלמידים לומדים בעולם האמיתי. שילה פריד

14 **קהילות מחברות**

המורים שממציאים את עצמם מחדש. עטרה גרמן

20 **שיעור באהבה**

אלעד בר-שלום מחבר תורה לחיים. שילה פריד

26 **יוצאים לעצמאות**

כך הופכת כיתה י"ב למכונה קד"צ. אלישיב רייכנר

30 **קשר לתמיד**

ניצולי השואה לא רק מלווים את המסעות של הרב שלום מלול. רחלי מלק בודה

34 **בוחר עצמי**

חתן התנ"ך הארצי דביר חיים מרצבך מכין אתכם לחידון העולמי

36 **מוגעים בלבבות**

פרויקט הצדעה לשבעה מנהלים

מרכיבים את מרחבי הלמידה מחדש

מזמינים אתכם להאיץ את תהליך ההתחדשות החינוכית.

לפרטים - גוגיה רשת אמית

מקור ראשון
בשיתוף רשת אמית

עריכה יאיר קראוס **עריכת לשון** אלקנה ארליך, מתן צרור **עיצוב גרפי** הדר קאפח-סייג **רכז צלמים** אופיר דוד **עיבוד תמונה** רינה נקונצ'ני **מנהל סחר** אודי לוקר **מנהלת מדיה** שירן כהן **מחלקה מסחרית** חנה לוינבוק, אורלי דהן **גרפיקה מודעות** אסנת מאירוביץ, אביה תקוה להזמנת מודעות: 050-8161040 | אין המערכת אחראית לתוכן המודעות, טל"ח | **איור שער** יוסי קופלד

"כשאני מראיין אנשים לחברה, היום כבר לא שואלים איוו השכלה יש להם אלא מה היה התפקיד הקודם, מה הם עשו בצבא ומהם הכישורים שלהם. תואר ראשון או שני פשוט לא מעניין אותנו. אני לא יודע להגיד לך מי מקרב העובדים שלי הוא אקרמאי ומי לא. זה לא פקטור, לא לשכר ולא לקבלה, כי מי שחוק מאוד בתוכנה או בסייבר הוא חזק מכל בעל תואר אקרמאי. הדור הבא מתמודד עם רילמה". את המונולוג הזה שמעתי מפיו של אל"מ במיל' אייל פישר, לשעבר מפקד מערך הסייבר של יחידת המודיעין 8200, כיום בכיר בחברת הסטארט-אפ Talon Cyber Security ובוגר התיכון הטכנולוגי אמית גוש דן.

במידה רבה, פישר חשף בפניי את אחד מכאבי הראש הגדולים בעולם החינוך של דור ה-Z במאה ה-21. דור ההייטק צופן הורמנויות-ענק לכוכבי סייבר ומחשוב צעירים, וחלקם מוצאים עצמם בגיל צעיר עם חברות סטארט-אפ מצליחות, עושים אקזיטים במיליונים ומשאירים הרחק מאחור את בתי הספר. אלה נותרים לא רלוונטיים מול המציאות הערכנית והצרכים של בני הנוער.

סדרת פארוודיות ההייטק של התוכנית ארץ נהדרת הטביעה בשבועות האחרונים מושג חדש: "הייטקס", והצליחה לבטא את אתגרי מערכת החינוך הקונבנציונלית ברור הסטארט-אפ – אמנם בצורה מוקצנת ומוגזמת, אבל בהחלט משקפת את המציאות. במערכון, שוכה למאות אלפי צפיות ושיתופים, מנסים שני מגייסים מחברת הסטארט-אפ "ובוס" לחטוף קצין מיוחדת 8200

כשבחברות ההייטק מציעים מסלול ישיר למשרה נחשקת ולא מחפשים את הבגרות והתואר, בתי הספר עלולים להפוך לא רלוונטיים. שיחה עם שנים מבכירי התעשייה ועם ד"ר אמנון אלדר, מנכ"ל אמית, על בית הספר העתידי

יאיר קראוס | צילום: יוסי זליגר

בית הספר של דור ההייטקס

לעבוד בעבורם באמצעות שילוב בין כוח פיזי לא מתון והבטחות "לתן ביס" ולמכונית טסלה מפנקת. כשהקצין בורה בין אצבעותיהם והם נתקלים ב"סתם" צנחן. המגייסים סוגרים את הלונות המכונית ונוסעים מהמקום – הולכים ליעד קל יותר ומנסים לשאוב ממנו את פרחי ההייטק בבתי הספר היסודיים, רגע לפני תופסת ברור הזה, והוא מבקש להוביל את עשרות אלפי תלמידי הרשת בתיכונים ובבתי הספר היסודיים ברחבי המדינה במסע של למידה משמעותית, חדשנית ומותאמת לצרכים ולדרישות של העולם החדש.

אלדר סבור כי מה שנדרש לעתיד בשוק העבודה הוא בעיקר מיומנויות גבוהות ורבי ממדייות. בהן הוא מונה: יכולת למידה עצמית, כרייט מידע וניתוחו, חשיבה יזימית, עבודה בצוות ושיתופיות, סטורילינג ומדיה וכמובן ידיעת השפה האנגלית. את הכלים הללו, לדבריו, על מערכת החינוך להעניק בבית הספר, ובמסגרתה הוא מבקש לאפשר גם לתלמידים התנסויות באקסטינסט – מערכת רבי-מדית מגוננת – שיקלו עליהם לרכוש את המיומנויות ולחוות תהליכים דומים לעולם האמיתי, וזאת לצד יחס אישי ותמיכה רגשית והקניית ערכי תורת חיים.

"בעבר, עד שהקורונה פרצה לחיינו, הייתה גישה רווחת שראתה ב'הום סקול'ינג – הלימוד הביתי בארה"ב – שיטת חינוך ולמידה מוצלחת, למעטים שהשתמשו בה. והנה הגיעה הקורונה והילדים עברו למידה היברידית מהבית, אבל במבחן התוצאה רובם רצו לחזור לכיתה ולא להישאר בבית", מסביר אלדר. "כעת, למקופת הפוסטיקורונה, למדנו גם משוק העבודה שהמציאות מורכבת יותר ואנשים רוצים להיות גם בעבודה וגם בבית. ילדים רוצים לבוא לבית הספר, לראות ולהיראות ולהיפגש עם חברים.

לומדים בדרך שלהם, ותלמידי אמית במתחם הגוגיה

אלון ארביץ
(בתמונה): "יש לנו אחריות לייצר לכל אדם שפועל ומפתח בתחומו. אם תהיה יזם מוצלח בהייטק, כנראה תעשה יותר כסף מנגר או חשמלאי, אבל שניהם פועלים לפתח את המדינה והעולם"

הם גילו שיש משמעות ערכית לקבוצה. בית הספר לא יכול להיות עוד מקום של הקניית ידע אלא חייב לעבוד התאמה לאתגרים החדשים שלו, להכין את התלמידים לעולם הגדול ולהעניק להם מיומנויות לחיים דינמיים משתנים. יש דינמיקה גדולה מזו שהכריחה אותנו הקורונה להתרגל לה?"

הוא מסביר כי התפיסה של המורים ברשת היא שהתלמידים הם כבר לא 'קהל שבו'. "ברור שאי אפשר עוד להתייחס לתלמיד כמי שחייב לבוא בכיתה כי היום יש לו עוד אפשרויות. ילדים בכיתה י, שכבר עומדים על דעתם, שואלים את עצמם – למה אני צריך את זה? המוכשרים שבהם יכולים להגיע לתעודת בגרות בהצלחה גם בלימוד ושינון מהבית, ואנחנו מבינים שבית הספר צריך לספק להם את הערך המוסף."

כשאלדר מדבר על ערך מוסף הוא מתכוון למיזמים החדשניים שהוא מוביל ברשת החינוכית והופכים את הלמידה לחוויה שונה מזו שאני אישית חוויתי בנעורתי. הוא מבקש לפרוץ את גבולות בית הספר, ליצור מערכות קשרים עם עולם התעשייה, ההייטק, הרפואה והאקדמיה, ולהפוך את הלמידה לרלוונטית ומתאמת ליצורים האלה. "תלמיד שלנו יודע שמי שלא לומד באמית לא יכול להגיע לקשר עם חברות ההייטק שהוא מחשף אליהן במהלך הלימודים. לצד המורה שמפתח למידה בכיתה, נכון להפגיש את התלמידים עם מנטורים מעוררי השראה מתחומי פיתוח ועשייה במשק הישראלי – רופאים, מדענים, אנשי הייטק, כלכלנים ועוד, ורוקא בורה שלהם, לא בין כותלי בית הספר. כבר שנים שאנחנו פועלים מול משרד החינוך על מנת לאפשר את הגמישות הניהולית שתיתן למורים ולמנהלים את היכולת לעשות זאת, ולשמחתי השרה יפעת

שאשאיבטון והמנכ"לית דלית שטאובר מבינות שזו צורך השעה ופועלות לאפשר למורים לחלום על למידה אחרת וגם להגשים."

"העיקר שתתרום"

בעולם שמכוון להייטק ורואה את הגשמת שאיפת האם הגאה בכנה או בנתה שעושים אקוים במיליונים ומנהלים חברות יוניקורן ששוות מיליארדים, אלדר מבקש להעמיד את בתי הספר כבסיס לפיתוח אישיות ולמי שמעוררים יזמות וחשיבה. ולא רק לשיעורי שפת תכנות – לא משם תצא הבשורה החדשנית כנראה. "בסוף, האנשים שהמציאו את וולט ואת וויזו הם לא מתכנתים. חלק גדול מכל השינויים בעולם הטכנולוגי הם לא מאלה שכתבו את הקוד אלא מהאנשים שחשבו על הרעיון. כך לרוגמה, תלמידות שלנו בכיתה ז' באולפנת צפת חשבו על רעיון לאפליקציה שתאתר לעולים לרכבת באיזה קרון יש מקום פנוי. הן לא למדו תכנות אלא חשבו על יזמות. האתגר והמטרה היום של מערכת החינוך היא לתת את המרחב לחשיבה וליצירתיות וחושנות. את זה אי אפשר לקבל מהבחינה שלא להגיע לבית הספר, והנער מבין את זה ויודע מה הוא יפסיד אם לא יגיע ולא ישתתף."

אני משתף את חבריי לשיחה בתחושת התסכול והפספוס מהחוויה שלי כנער בבית ספר. מקצועות הקודש והחול היו שנואים עליי ועל חבריי במידה שונה, כל אחד לפי יכולתו. בסוף השמינית ראיתי מי מתבריי שבועיים בספרי הלימוד, מחוברות המתמטיקה ועד כרכי הגמרא, וזורקים אותם מעליהם בשאט נפש. רבים מהם לא חזרו מאו אל חומרי הלימוד הארכיוניים ולא נזקקו למאגני המידע שחרתו בזיכרונם ביציבות השרת ומתחם "גוגל" – מרכז משרדי הנהלת השרת ומתחם "גוגל" – מרכז החדשנות החינוכית של אמית שבו אנו נפגשים. "המורים והמקום לא השתנו הרבה", הוא אומר לנו בחיוך מלא געגועים ויכרונות טובים. "פה גדלתי והתחנכתי". במקור הוא מרעננה, ולאורד עקיבא הגיע עם רעייתו וילדיו בעקבות אחותו שעברה לגור שם, לאחר שחיפש קהילה שאפשר "להתחבר אליה ולהחב אותה ולהישאר גם נגיש לתלמידינו ולרכבת". אחרי התיכון למד בישיבת ההסדר בירוחם והתגייס לשיירות קרבי ביחידת אגוז. הוא לא הקשיב למורים שיעצו לו או לשרת בחיל המודיעין, שם יוכל להביא לידי ביטוי את היכולות המיוחדות שלו, וביקש לבחור במסלול השירות הקרבי של רבים מנוגרי הציונות הרתית. בעקבות פגיעה בשמייעה במהלך האימונים נמנעה ממנו האפשרות להמשיך לשרת ביחידה, וארביץ עבר ליחידה 8200 של חיל המודיעין. כסטודנט השתתף ארביץ בהקמת חברת "סייבר סקול", שהציעה סדנאות, קורסים ומחנות קיץ לנוער בתחום הסייבר. הוא גם מייסד "כנפי כסף", עמותה

צילום מסך

שעוסקת בחינוך לאוריינות פינגטית, שבה הוא משמש כיום כדירקטור ובמסגרתה הוא פועל רבות לפיתוח וקידום של תלמידים בעולם ההייטק ומבקש להעניק להם כלים להצלחה במקצוע המבוקש ביותר בישראל, ואולי בעולם. במסגרת זאת הוא גם משקיע ומממן תוכנית מצטיינים לכיתות ב'ג' בבית הספר היסודי שבו לומד בנו גלעד באור עקיבא. "רצייתי שהוא ייחשף כבר בגיל צעיר לעולמות ההייטק, התכנות והרובוטיקה ומינפתי את הרצון הזה לטובת כל בית הספר" הוא מספר.

ארביץ לא חושב שכולם צריכים ללכת לעבוד בהייטק, ולא רואה כישלון בבחירה בכל מקצוע אחר שמכבד את בעליו; אבל ההכוונה למקצועות ההייטק ובעיקר עידוד של פיתוח יזמות הם לדעתו מהלך חשוב להתפתחות והגשמה. "היום המנעד של המקומות שאליהם תגיע בתעסוקה נקבע במידה רבה לפי המקום והאוקולוסייה שגדלת בתוכה. כך למשל, בבית שאן לא רואים הייטקיסטים ולכן זו לא תהיה שאיפה של תלמיד במערכת החינוך שם. פעמים רבות המחסום הוא פסיכולוגי, אמונה שאני לא מסוגל ולא יכול ואין לי כישורים לזה; ובאמצעות מסלולי האקסטינסט של אמית, אני רואה שכשחושפים את הנערים והנערות לעולמות הסייבר והתוכנה ולעולמות תוכן מתקדמים אחרים, הם רואים שזה מנגיב והם נהנים והם מסוגלים".

לדבריו, "לנו כחברה יש אחריות לייצר פתיחות והבנה והערכה לכל אדם שפועל ועושה ויוזם ומפתח בתחומו. אם תלך להיות יזם כהייטק בגבעתיים שמואל. שני ילדיו הגדולים, מקום לכולם, ואולי חלק מהמשימה של מערכת החינוך הוא להבין ולחנך ולעבוד על הצד הערכי, שאם אתה יציגי לתורם לעולם – זה הדבר הכי חשוב. הכול זה תרמית, איך שהחברה תופסת אותך, וזה הרבה יותר משאלת גובה השכר וההטבות שאתה מקבל בעבודה".

כן, אני אוהב ללמוד

לאייל פישר (49) יש פרספקטיבה ייחודית ולא שגרתית על עולמות החינוך של שנות השמונים. הוא נשוי ואי לארבעה ילדים ומתגורר בגבעתיים-שמואל. שני ילדיו הגדולים, בוגרי רשת אמית, משרתים כיום ב-8200. "הבן שלי בוגר אמית כראילי, המקום שבו גם אני למרתי, והבת למדה באולפנת אמית גבעתי-שמואל", הוא מספר. "הבת שלי עשתה ביחידה שלה קורס מאור יוקרתי ומבוקש, ועוד שש או שבע בנות מהאולפנה שלה היו איתה בקורס. זה מרשים מאוד כי המיונים לתוכנית הם יבשים ועל בסיס נתונים והתאמה, וכשכל כך הרבה בנות מתקבלות מאותו מוסד חינוכי – זה מעיד על הצלחה. גם הבן שלי, האופן שבו הוא יצא מהתיכון אפשר לו גם להתקבל לקורס שהוא

אייל פישר
(בתמונה): "החיים הם לא רק תכנות או מחשבים ורשתות, ובתי הספר הם המקום שבו מכיירים אנשים ולא חיות שעובדות. התפקיד של מערכת החינוך הוא להעניק עומק והשכלה רחבה"

ד"ר אמנון אלדר, מנכ"ל רשת אמית

כלים להמראה. תלמידי רשת אמית בסדנה

עצמם, מהדוגמה האישיות שלהם וגם מהתכנים. ציונות ואכפתיות – הכול מגיע מהמורים. ינון אביעד, מנהל התיכון בתקופתי, היה מדבר כל הזמן על מצוינות ואכפתיות. אם לא היינו מרימים את הכיסאות בסוף היום על השולחנות כדי שהמנקה יוכל לשתוף בקלות יותר, זה היה בעיניו אירוע של פגיעה באכפתיות ובלמידים, זו פגיעה במצוינות. עם זאת, אני מרגיש שלא הכינו אותי או מספיק טוב לחיים עצמם. דווקא הדברים מסביב שנתנו לנו לעשות, אפילו ברמה של הפקת אירועי פורים וניהול קיוסק והרמת פרויקטים בתוך בית הספר – הדברים האלה זרעו בי את הכוחות להוביל מיזמים.

"אני חושב שהתיאור של אלון מזקק בדיוק את האתגר של מערכת החינוך", אומר אלדר. "תלמיד במאה ה-21 חווה חוסר אתגר וחוסר רלוונטיות מהמערכת הבינוספרית, והיינו חייבים להתמודד עם המציאות הזאת באומץ ובעניינים פקוחות. הנושא הערכי-הותי של התלמיד הוא סופר חשוב לנו כי אלו ערכים נצחיים של תורת חיים שכוללת עולמות שלמים ועמוקים. לחזק את הזהות, את אהבת התורה והרלוונטיות שלה לחיים ובמקביל להעמיק ולהביא לחוויית למידה משמעותית של עבודת צוות, חקר וסקרנות". אלדר מצביע בחיבה לעבר ארבע ואומר: "נתנו לו אחריות לארגן את פורים, למה שלא ניתן לתלמידים היום אחריות לגלות מעורבות בלמידה ופחות להקיא חומר? המורים שהם מנטורים ומדריכים לומדים במרכז הפיתוח של הגוגיה להשתלם ולהבין איך נוגעים בתלמיד בפן החברתי, הערכי, הרגשי והלימודי. לא עוד ריצה משיעור לשיעור ובית חרושת ללמידה שהתוצאה שלה היא בעיטה בספרי הלימוד – אלא תפיסה הוליסטית שהופכת כל מורה למנטור".

מהי תמונת העתיד של מערכת החינוך בעיניך, לאן עוד אתה שואף?

"שכל תלמיד יוכל לייצר את החלום שלו. שלא נכווין אותו לחלום מסוים אלא נאפשר לו בחירה. הרעיון הוא לחשוף אותו לעולם עשיר ומגוון, ואז לאפשר לו לבחור. ב-2030, לפי מחקר של הבנק העולמי, גם בשל האוטומציה והעולם הדיגיטלי, עשרות מקצועות שקיימים היום לא יהיו רלוונטיים והאדם יצטרך להמציא את המקצוע שלו בעצמו, לכן, מעבר לצד הערכי אנחנו חייבים לתת לילדים שלנו מיומנויות. כלים מעשיים להתמודדות עם מצבי איודאות, פיתוח גמישות, יכולת עבודה בצוות ועוד. הגדרנו 12 מיומנויות שכל תלמיד ברשת אמית חייב לרכוש אותן. הן הבסיס שדרכו מפתחים עולם של יזמות ומוכנות לעולם העתיד, כמובן, לצד החיבור האישי והחינוכי לערכים ולקורש. האתגרים היום גדולים מבעבר אבל כך גם הפוטנציאל להצלחה".

"אני חושב שאפשר לגרום לתלמידים לאהוב חלק מהמקצועות, אבל את הבסיס חייבים להקנות לכולם. מי שלא אוהב מתמטיקה יהיה לו קשה מאוד, ואז התפקיד של התיכון באמת להעניק לו ידע והיכרות עם התחום ולהגיע לנקודת פתיחה שלא יהיה 'קולוס' ולא יבין איפה הוא חי. כך גם מקצועות כמו היסטוריה וספרות וגאוגרפיה. מערכת החינוך צריכה לגדל אדם שידע לפתוח מפה של העולם ולהבין איפה ישראל. אם אדם לא מבין כלום בהיסטוריה של העם היהודי הוא אינו מבין מאיפה הוא בא ולאן הוא הולך; ומנקודת הפתיחה הזאת מקבלים את הכלים להמראה.

"את הבסיס כולם צריכים לקבל, אבל לא כולם חייבים לעשות חמש יחידות בגרות בכל מקצוע. מי שתכריח אותו, לא יצליח. בפני אייל פיישר, תלמיד השביעית או השמינית אז, היה צריך להעמיד את האתגר להכין סוגיה תלמודית ולומר לו 'תלמד לבד, תסדר'. לשחרר ולהאמין בו. כשאין לך ברירה אתה הולך ושובר את הראש ומחפש כלים שיעזרו לך ללמוד, בין אם זה המורה או מפרשים ופרויקט השו"ת של בריאלין שהיה אז בחיתוליו. ככה התלמיד ידע פי אלף טוב יותר ותהיה לו תחושת מסוגלות. דרך הילדים שלי אני מזהה את התהליך הזה שמערכת החינוך צועדת אליו. לתת חכות ולא דגים. אני זוכר היטב מהתיכון שיום אחד שלחו אותנו לפרויקט השו"ת לברר סוגיה מסוימת והיינו צריכים ללמוד מה לשאול כדי לקבל את התשובות. זה אחד מהדברים החשובים ביותר שלמדתי".

לא מורה, מנטור

גם אלון ארבע משרטט את מערכת החינוך בעיניו: "התפקיד של בית הספר נחלק לשניים – האלמנט הערכי וההכנה לחיים. מכיוון שבית הספר הוא חלק ממערכת החינוך הממשלתית יש המון אילוצים שקשה לצאת מהם. בחטיבה ובתיכון המערכת קצת חונקת, כי היא מכתיבה אילו דברים צריך ללמוד וכמה מכל דבר וכמעט ואין גמישות. האלמנט הערכי מגיע מהמורים

הגיע אליו וגם להצליח בו". את הצלחת ילדיו הוא תולה בשיטת החדשנות החינוכית של הרשת. "למדתי בעידן שבו היו מורים שהיו מקריאים מחוברת בכיתה. היום תלמיד שפוגש מורה שמקריא מחוברת בכיתה לא יגיע לשיעורים יותר ויבקש לקבל את הסיכומים במייל או בוואטסאפ. היום זה אפילו לא יעלה על הדעת כי כולם מבינים שהמורה מלמד ללמוד ולא רק מזריק לך חומר. ראיתי את הבן שלי משתנה לאור השיטה החינוכית הזאת, כיצד התפתחה אצלו הסקרנות והרצון ללמוד לבד ו'לשבור את הראש' כשהוא לא מבין משהו.

"בית ספר צריך להיות מקום שלומדים בו ללמוד, שחושפים בו אותך לקצות חוט שתוכל למשוך בהם. כדי ללמוד לתכנת לא צריך בהכרח ללמוד בכיתה, אפשר גם לבד. בית הספר צריך לאתר את מי שטובים בכל תחום. מי שהיסטוריה מרתקת אותו, לא צריך לדעת רק מה שזרקו עליו בכיתה, אלא ילך וירחיב ויעמיק. התיכון צריך לפתוח לך אופקים והזדמנויות ולהציע לך מגוון הזדמנויות ללכת בהן לאן שאתה רוצה. כולם יודעים כבר שילך שלא רוצה ללמוד – אי אפשר להכריח אותו. השיטה של הציונים עובדת רק על חלק מהאוכלוסייה. יש כאלה שרוצים ציון טוב כי הם חנונים וכאלה שזה בכלל לא מעניין אותם ואולי יעשו טובה וילמדו".

את שיטות החינוך של העבר מגלה היום פיישר מחדש ומתאהב במקצועות שסבלו מיוקרתיות לא גבוהה. "אני אוהב מאוד ללמוד ובשנים האחרונות, גיליתי שאני אוהב מאוד גמרא", הוא משתף ופורץ בצחוק. "להגיד שאהבתי גמרא בתיכון? לא אחתום על זה. היום אני לומד עם חברות וגם מעביר את השיעורים בסוגיות הכי מורכבות ואוהב את האתגר ואת הפיצוח, זה מדליק אותי. למה לא זיהיתי את זה בתיכון? כי לא ראיתי את זה כאתגר ועניין שצריך לפרק, אלא כחומר שצריך ללמוד ולהעביר לקראת המבחן. היום אין מבחן, ואני נהנה מהלימוד.

אמנון אלדר (בתמונה): "בית הספר לא יכול להיות עוד מקום של הקניית ידע אלא חייב לעבור התאמה לאתגרים החדשים שלו, להכין את התלמידים לעולם הגדול ולהעניק להם מיומנויות לחיים דינמיים משתנים"

תודה לכל השותפים לאקוסיסטם החינוכי שלנו!

בזכותכם אנו מצליחים לייצר מערכת חינוך מותאמת אישית, רלוונטית ומצמיחה לכל תלמיד ותלמידה-

בעולם הגדולים של

הם שותפים להכנת תרופות, בונים אפליקציות ולומדים מרואי חשבון חינוך פיננסי לחיים. התכנים השונים של תוכנית "האקוסיסטם" חושפת תלמידים לעולם הרפואה, הכלכלה, המדעים ועוד - כבר בתיכון.

שילה פריד

נועם לביא היא תלמידת כיתה ט' במקיף אמית באר שבע, אבל בכוכב השני היא מתמחה יחד עם חברות מהכיתה בחברת MEDIWOUND, חברת פארמה מחלוצות הביוטק הישראלי. "אנחנו לומדים שם המון", היא מספרת בהתלהבות, "אנחנו מעשירים את הירע בביולוגיה, בכימיה, בעולם ההייטק-ביומר ולומדים איך שילוב של כל העולמות האלה יכול להציל חיים. עצם העובדה שאנחנו יכולים להתנסות במכשירים מתקדמים ולהיות חלק מתהליך של בניית הרכב התרופות זה דבר מקסים שתלמיד בגילנו לא מקבל בבית הספר. למידה כזו אפשר לקבל רק בחברה כזו".

חברתה של נועם לספסל הלימודים, ניקול בסקין, מתמחה בחברת MINDCET בירוחם, שם היא וחבריה לצועת בונים אפליקציה מיוחדת לתלמידי בתי הספר "חופשנו פתרון לבעיה של הרבה תלמידים שמעתיקים מהלוח את החומר אבל בלי באמת לזכור ולהפנים אותו, או פיתחנו אפליקציה שבמהלך היום נותנת תזכורת ושואלת את התלמיד שאלות על החומר שהוא צריך לרדת במסגרת הלימודים אבל בצורה כיפית ואחרת. האפליקציה מציגה שאלות על החומר כשהם קמים בבוקר, כשהם מצחצחים שיניים וגם כשהולכים לישון. בתהליך בניית האפליקציות אנחנו מקבלים מיומנויות וכלים וזה מוציא אותנו לגמר מהקופסה הרגילה של הלימודים בבית ספר שגרתני".

כמו ניקול ונועה, תלמידות ותלמידים אחרים מגיעים למעבדות חברת CURESPONSE ברחובות, הם לומדים על מחקר ופיתוח תרופות חשובות שאותן מפתחת החברה, וכל זה כאשר הם בגיל תיכון. הם עושים זאת במסגרת מערכת השעות ותוכנית הלימודים בבית הספר התיכון הרתי מקיף אמית באר שבע, אך בחברה רואים בהם חלק בלתי נפרד ממערך החוקרים ומעבדי ההיותם לומדים הם גם משתתפים בעצמם בפיתוח ובעשייה

של החברה. כל התלמידים פועלים במסגרת מסלול האקו-סיסטם של רשת אמית ובו מחברים בתי הספר של הרשת למידה של חומר עיוני תוך התנסות והתמחות במעבדות היי טק, בבתי חולים, באוניברסיטאות ובחברות העוסקות בתחומי הפיננסים כך שהתלמידים יצאו לחיים עם היכרות של עולמות חדשים, עם כלים המותאמים לעולם המחר ולא רק עם ידע תאורטי.

"המטרה היא להביא את העולם האמיתי לתוך בית הספר", אומרת שחר בן שלום, ראש תחום אקוסיסטם באמית. "בשנים האחרונות אנחנו עושים מאמץ על מנת לשבור את המשולש של 'מורה-לוח-תלמיד'. לא יכול להיות שסבא שלי, אבא שלי, והבן שלי למדו ולומדים בדיוק באותה צורה במערכת החינוך. העולם השתנה והתקדם ואנחנו חייבים לקדם גם את עולם החינוך. אנחנו שוברים את קירות הכיתה ואת הסטנדרט הקבוע והופכים את התלמיד לשחקן הראשי- לבונה, למפתח, לחוקר עצמאי. המוטו ברור - מעבירים את הלמידה כמה שיותר מהכיתה אל החיים עצמם. האמת היא שהתלמידים כבר נמצאים בעולם הגדול והברירה היא של אנשי החינוך או שמערכת החינוך תהיה איתם שם, תלווה אותם ותיתן להם את הכלים הראויים, או שהיא פשוט לא תהיה רלוונטית עבורם".

"להגיד היום לתלמיד שיוציא תעודת בגרות מצויינת ואיתה יצליח בחיים - זה כבר לא רלוונטי. ילד צריך ללמוד לחלום, לרצות, לחשוב מחוץ לקופסא. בוגרי בתי הספר כיום יהיו את שוק העבודה העתידי. כיום ברור לנו כי במהלך החיים אדם יעבור 3 או 4 עבודות, הוא צריך שיהיו לו מגוון מיומנויות מעבר לתעודת הבגרות הפורמלית ולכן חשוב לנו לחשוף אותם לכמה שיותר תחומים ולהקנות להם כלים לחיים".

כך נוצר הרעיון לבנות מערכות שמשלבות את ילדי ונערי בתי הספר

גאי דקל מנהל אמית כרמיאל / צילום: מאיר אליפור

שחר בן-שלום (בתמונה), ראש תחום אקוסיסטם: "לא מדובר בחוג. זה הדבר האמיתי ומושקע בו לא פחות מכל מגמה או מקצוע שנלמד בבית הספר"

צילום: רחל נהיר

ר"ח עומר קורן, ר"ח הפצי ביטון ורו"ח רפי קורצברג. צילום: עמיחי נקש

בתחומי עשייה שונים. "אקוסיסטם זה מונח שמקורו בעולם הביולוגיה", היא מסבירה "משמעותו היא 'חסי גומלין'. אנחנו מלמדים את התלמידים ב'מגרש של הגרולים', בתי חולים, מעבדות, חברות היי טק – ביוטק אוניברסיטאות ועוד. התלמידים מתחלקים לקבוצות קטנות ומצטרפים לרופאים, לחוקרים ולמתכנתים, הם לוקחים חלק בעבודה שלהם ובעשייה שלהם ולומדים בעצמם ליצור דברים משלהם".

היוזמה שהחלה כפיילוט נקודתי וזתה להצלה והתרבה, כפי שמספרת שחר "התחלנו את המיזם בשמונה בתי ספר, היום הוא פועל בלמעלה מ-40 מוסדות של הרשת כאשר המטרה שלנו היא להגיע לכל תלמיד ברשת ובהמשך גם לכל מערכת החינוך. כל בית ספר בארץ יוכל להציע לתלמידים שלו את האפשרות ללמוד אחרת".

המסלול בנוי משנות הכנה ושנות התמחות. "בכיתות ז'-ח' התלמידים בבתי הספר שבמיזם לומדים במכינה ונפגשים עם רעיון החלום. המטרה היא לפתח את השאיפות ולאפשר לתלמידים לחלום הכי רחוק שרק אפשר. לשם כך בחרנו דמויות מפתח בחברה הישראלית. אנשים בעלי סיפור מעורר השראה שמתחבר לבני הנוער בנקודה בה הם נמצאים – לעיתים מנקודת הפתיחה, לעיתים דווקא מהמהמורות שברוך ולרוב נלמד מהדרך להגשמה ומהוויות ההצלחה. בין השאר התלמידים פגשו השנה באנשים כמו עדי אלטשולר מייסדת "כנפיים של קרמבו", תא"ל רונן מגליס, דובר צה"ל של העבר והמדליסט האולימפי אסף יסעור. את התהליך מלווים המורים, שתופסים מקום של מנטורים שיוחזק על התלמידים מנסיים לגבש מהו החלום האישי של כל אחד ואחת, מהו המסע אותו הוא בוחר לעבור ואיזה שותפים הוא בוחר לעצמו בדרך.

בשנות התיכון בכיתות ט' עד י"ב, התלמידים לומדים במסלולי התמחויות שונות שבהם הם מצטרפים לעולם העשייה. יש תלמידים שזה מוכר להם כחלק ממגמות הבגרות, יש תלמידים שאצלם זו העשרה והשראה מעבר לתוכנית הלימודים, אך גם כאן הלמידה מחוץ לכיתה היא בתוך שעות הלימודים, במערכת הקבועה. זה לא משהו חיצוני או חוג. זה הדבר האמיתי שאנו רואים בו חשיבות עצומה לא פחות מאף מגמה או מקצוע שנלמד במערכת הפורמלית, ויותר מכך – אנו שואפים להבר הכל יחד לחוויה אחת שלימה. כי אם ניצור "ענף" חיצוני שלא משפיע חזרה על המערכת כולה – ספסטנו בגדול.

לא רק הצוות של האקוסיסטם נמצא בתמונה, יש סביב המיזם הוה גם יועצות, רכזים חברתיים, רכזי שכבות, מנהלי מסלולים, מחנכות ומחנכים שכולם שותפים לתכנון ולחשיבה המעמיקה של התהליך שיכלול את כל מה שהתלמידים חווים ויקדם אותם בכל המישורים יחד".

אור ליטמן, היא שותפה ומייסדת בחברת EYELIGHT, חברה שמפתחת משטחים חכמים שמסייעים לעוורים ולכבדי ראייה: "החברה שלנו הוקמה בשנת 2019 וקבלה מימון מקרן הון תאגידית, למעשה מאותו רגע עמלים על פיתוח הרעיון והמוצר שיסייע לעוורים ולקויי ראייה, פיתחנו משקפיים שקולטות את הסביבה של המשתמש ויכולות לסייע לו, חולצה שיכולה לעזור לאדם עיוור להסתדר דרך מגע ודרך הקליטה שלה את הסביבה, מערכת קולית שמעבירה את ההעברה סוג של וויז מוחשי. מערכת שיודעת דרך המישוש להגידר לעיוור איפה הוא".

האינטרס של בתי הספר ושל רשת אמית בשילוב התלמידים בעולמות ההיטק ברור אבל קשה להבין למה שחברות היטק, בתי חולים וחוקרים ישקיעו זמן יקר בתלמידי תיכון, ליטמן מסבירה: "לי לא הייתה בתיכון הודמנות לעסוק בגיל צעיר בעולם של פיתוח, הצגת מוצר ויוזמות.

תלמידי ישיבת אמית אשדוד בחברת MediWound צילום: עדי קונפורטי

השתלמות וקרן נאמנות? מה זריבית ומה המשמעות של ריבית דריבית. במקרה הטוב הם לומדים את זה אחר כך, במקרה פחות טוב, הם נפגעים מחוסר הידיעה ומבינים את זה בשלב מאוחר יותר בחיים. מסלול 'אקו פיננסי' נועד כדי להעניק לתלמידים כלים משמעותיים להתנהלות כלכלית נכונה בחיים. את המסלול בנו באמית יחד עם רואי החשבון חפצי ביטון, עומר קורן ורפי קורצברג שהוא יו"ר הוועדה לתרומה לקהילה כלשכת רואי החשבון בישראל.

"המיזם המשותף ללשכה ולרשת אמית פועל זו השנה השנייה", אומר קורצברג "נפגשתי עם ר"ח אמנון אלדר מנכ"ל רשת אמית, וחשבנו על אפשרויות לתרומה של לשכת רואי החשבון ולפתח הוא נמצא במקום אחר מתלמיד שרשים שנוחל הצלחה מרשימה. למעשה רואי החשבון באים לבתי הספר. הם גם מרצים וגם יושבים עם קבוצות קטנות של תלמידים. התלמידים מקבלים המחשה של העולם האמיתי, הם לומדים מהו כסף, מהי ריבית ומהי פנסיה. הם לומדים לנהל תקציב משפחתי, לומדים כיצד קוראים תלוש שכר ומחן זכויות העובדים. המנטורים בכללם מנגישים להם מושגים כסטיים בכלכלה והתלמידים יוצאים כמצב שיש להם כלים משמעותיים לחיים ומסוגלות להבין את העולם הגדול".

לדברי קורצברג, לא רק תלמידי הרשת נהנים מהמסלול, אלא גם רואי החשבון שלוקחים חלק. "אני שומע כל הזמן מהמנטורים כמה התלמידים מגלים עניין וגם חריפות. הם נשארים בהפסקה כדי להרוויח עוד זמן מהלימוד המשותף וזה מעיד על סקרנות ועל כך שזה עונה על צורך חיוני".

גאי דקל, מנהל תיכון אמית כרמיאל שתלמידיו מכיתות י"א וי"ב לוקחים חלק במסלול אקו פיננסי, מספר על תלמידים שמרגישים שבת הספר מצליח להיות רלבנטי לחיים. "אין תלמיד שלא מגיע לשיעורים עם רואי החשבון, הם מצאים לדעת ולהבין איך מתנהלים בעולם הגדול. חלקם גם עובדים

מחוץ לשעות בית הספר ובבעלותם חשבון בנק וזו הודמנות מצוינת להכיר, לדעת ולהבין כיצד לפעול בנושא".

דקל מספר כי בתיכון שלו פועל מסלול האקוסיסטם בכל שכבות הגיל. "יש קבוצה שלומדת במסלול אקו רפואה, התלמידים הולכים באופן קבוע ללמוד בבית החולים רמב"ם כדי להעניק לתלמידים כלים משמעותיים בחיפה ובטכניון. הם נפגשים עם אנשי הייטק ופיתוח בעולם הרפואה ולומדים על הצרכים של החולים והרופאים במחלקות השונות, על מנת שיוכלו לפתח אמצעים לעזור להם".

"התוכנית הזאת מאפשרת לנו לגשר על לא מעט פערים בין המרכז הפריפריה", אומר דקל "כאשר תלמיד מקבל את הכלים האלה ואת היכולת לחלום, לשאוף וגם לומד להתנהל ולפתח הוא נמצא במקום אחר מתלמיד שרשים תיכון בלי המסלול הזה. זה מפתח חשוב כשמדברים על פערים חברתיים וגיאוגרפיים".

עכשיו חולמים
במסגרת פתיחת גבולות בתי הספר עורכים ברשת גם שיתופי פעולה עם חברות ענק. בין השאר נערכת תוכנית מיוחדת יחד עם AMAZON WEB SERVICES שמטרתה להעניק לתלמידות בגילאי חטיבת הביניים, פתח לעולמות הטכנולוגיה, התכנות והיוזמות. במהלך התוכנית התלמידות עוסקות בחיפוש רעיונות לאפליקציות למען החברה והקהילה ובהכנת פרוזנטציה באנגלית להצגתה. במהלך השנה האחרונה, הקדישו המורים לאנגלית בקרב הכיתות המשתתפות בתוכנית את שעות הלימוד שלהם ללימודי היוזמות באנגלית תוך הבעולם ההיכנת הרעיון והתוכנית לאפליקציות, מנטורים של החברה הגיעו לבתי הספר ועברו עם התלמידים על פיתוח הרעיונות וכל קבוצת תלמידים הגישה את הצעתה לתחרות בנושא.

יחד עם ענקית התרופות הבריטית אסטרהזניקה נערכת תוכנית מיוחדת להעצמת לימודי הכימיה בתוכנית אשר מתמקדת גם היא בעידוד הבנות לבחור במקצוע. ד"ר חן טובי, מורה לכימיה המלמד באולפנת אמית

תלמידות אמית כרמיאל - במעבדות הביו-רפואיות בטכניון צילום: רותם ניאי

אור ליטמן (בתמונה), מייסדת חברת EYELIGHT: "התוצרים של התלמידים היו ברמה גבוהה מאוד והנתונים שהם גיבשו מתקבלים אצלנו בריאות, בלי התחשבות בגילם"

צילום: אליאב מייסון

נועם לביא / צילום: אליאב מייסון

גבעת שמואל, עבר בעברו כ-10 שנים במחלקת הפטנטים בחברת התרופות "טבע" ולפני מספר שנים עבר הסבה להוראת הכימיה בתיכון. בשנה האחרונה יום תוכנית למידה משמעותית בכימיה שמטרתה חיבור חווייתי ומסקרן בין תלמידות המגמה למקצוע כפי שהוא בא לידי ביטוי בעולמות של המחקר והתעשייה, התוכנית נקראת 'כימיה מטות) ריפה'. ד"ר טובי מסביר כי: "השאיפה היא ללמד כימיה תוך כדי תהליך של פיתוח וייצור תרופה החל משלבי הפיתוח הראשוני, דרך האישור הרגולטורי, הקניין הרוחני, הייצור ועד לשיווק. אנו מאפשרים לתלמידות תהליך למידה חוויית ורלוונטי שמעורר את הסקרנות ומשלב מפגשים מחוץ לכיתה עם כימאים בתעשייה. התלמידות נוכחות לדעת עד כמה מקצוע הכימיה מעשי, אקטואלי ורלוונטי".

התוכנית מתכתבת עם תכנית הלימודים הרשמית בכימיה ומעשירה אותה: "שמחננו לקבל את ברכת הדרך ממפמ"ד כימיה, בימים אלו אנו עמלים על סיומה וקבלת אישור רשמי לשנה"ל הבאה".

ענת טל מנהלת קשרי הממשל באסטרהזניקה מספרת כש"חברה ש 87% מהעובדים שלה הן נשים וכך גם מעל 80% מהנהלה הבכירה, אנחנו יכולים להיות דוגמה לנערות צעירות על האפשרויות העומדות בפניהן, ועל החשיבות שבלימודי מדע. בשל הקושי שיש במשיכת תלמידים/תלמידות למגמות כימיה בבתי הספר, נרתמנו למשימה מתוך ההבנה שהחלק מהפתרון הוא מודעות גבוהה יותר לחשיבות לימודים אלו לעתיד המדע, ולאפשרויות הפיתוח העתידיות של התלמידים/ות בשוק התעסוקה. במסגרת התוכנית המשותפת עם רשת אמית, נפגשות תלמידות מגמת כימיה עם עובדות מתחומים שונים כגון: שיווק, מחקר, וקשרי ממשל. הן נחשפות למסע החיים של תרופה, מהמחקר הראשוני ועד להגעתה אל המטופל. בניית התכנים נעשתה מתוך ראיית הערך המשותף של שילוב יותר נשים בתעשייה וחיבור נערות צעירות לתחומי המדע בכלל וכימיה בפרט".

רעות (תותי) נאור, מנהלת הגוגיה של רשת אמית מסכמת: "התלמידות פוגשות סמנכ"ליות, מודל נשי של העצמה, נשים שלקחו את המקצוע הזה של רפואה ופיתוח למקום מאד רחוק כשהמטרה היא לקחת את לימוד הכימיה מבית הספר לעולם האמיתי, להראות לבנות שזה לימוד משמעותי, חשוב, יש לו יכולת להשפיע ולהציל חיים ומעבר לכל לחשוב אחרת. בסופו של דבר אנחנו עובדים בכל הכח כדי לצאת מגבולות הכיתה ולהעניק לתלמידים ולתלמידות חווית למידה משמעותית".

המורה תרגש אותי

כמה פעמים נתקלתם במבט מנותק כשפניתם לילדים שלכם? כמה פעמים ניסיתם ללכוד את תשומת הלב וכל מה שראיתם זה את הגב של האייפון שלהם? בקהילות המורים של רשת אמית נאבקים על הקשב של התלמידים ומבקשים לשנות את ההוראה. לשם כך יצרו קבוצות פיתוח תוכן ויוזמות חינוך המאפשרות לפתח יצירתיות, סקרנות וריגוש אצל התלמידים

עטרה גרמן

שניהם מורים לא שגרתיים, משוגעים לדרך המצליחים להגיע אל התלמידים גם בדור המסכים.

כהן, בן 52, מלמד כבר למעלה מעשרים שנה ספרות ומצליח להגיע ללב תלמידיו באמצעות אהבת השירה. "כל שיר הוא פלא" הוא אומר. "החיבור העמוק שלי לשירה החל כבר שהייתי בתיכון", מספר מודי, "אהבתי לשבת עם אמא שלי ולדבר על ספרות. תמיד הרגשתי שקורה כאן משהו קסום, ששובר את הלב. אחרי שנים ערכתי והגשתי תוכנית לילית בערוץ 7 על שירה ושם ראינתי משוררים". יחד עם קבוצת מורים לספרות הוא יום והוציא לאור שני אסופות של שירה עברית מודרנית. האחת לחגי תשרי והשנייה בעקבות חג החירות. "קובץ השירים שפרסמנו בעקבות פסח נולד אחרי שנים שהנהגתי בבית קריאה של שיר עברי בכל ליל סדר. אני

מורים ומורות, בחלוקה לתחומים, שבונים יחד מחדש את מרחבי הלמידה ומייצרים תוכן חדשני, שונה ובעט שלא חושש מאתגרי הטיקטוק והאינסטגרם. התוצאה – מעל ל-20 קהילות מורים, בהן חברים יותר מ-1,200 מורים ומורות הנפגשים ויוצרים יחד יחידות למידה ודרכי הוראה חדשות, שונות ויצירתיות – עד כה נולדו 600 יחידות חדשות, והיד עוד נטויה. אפשר לפתח את היצירתיות של התלמידים בעזרת שירה, ללמד עברית בעזרת שיעורי יזמות ולהפוך את בית הספר לבית משפט ליום אחד – כל אלא דוגמאות שקרו רק בחודש האחרון בבתי הספר של רשת אמית."

כדי להבין את סיפור הקהילות ערכנו שיחה עם מובילי קהילת מורי הספרות. נחמה וינגרטן-מינץ מאולפנת אמית נגה בית-שמש ומודי כהן, מייסבת אמית עמיחי ברחובות.

דמיינו את הכיתה שבה למדתם. היו בה שורות של שולחנות וכיסאות נמוכים, לוח, גיר או טוש מחיק. המורה שלכם נכנס עם ערמת רפים ביד אחת וכוס קפה ביד השנייה. אבל יש גם תלמידים ותלמידות שהיום בכיתות חווים משהו אחר לגמרי. הם יושבים במעגל, צופים בקטעים מסרטים ואפילו במערכונים, מנהלים דיונים סוערים, מתנסים בכתיבה אישית בנושאים שמטרידים אותם ובעיקר מרגישים שהם לא באו לכיתה רק בגלל שהם חייבים, אלא בשל הערך המוסף. זה מה שמבקשים לעשות בקהילות המורים של רשת אמית.

"המטרה", מסבירה ד"ר דבורי אברמוביץ, מנהלת קהילות המורים ברשת "היא שינוי התפיסה החינוכית בכיתות – יותר חיבור לעולמות תוכן, רוח ועניין ופחות שמרנות חינוכית. התשתית לשינוי היא קהילות

מודי כהן אמת עמיחי רחובות "הרשת נותנת לתורים לייצר, להוביל ולהגשים חלומות וזה בדיוק מה שמצפים מאיתנו לעשות בכיתות

מאמין שלשירה יש כוח לחוות איך הרבר באמת קרה, איך זה באמת לצאת ממצרים".
איך מחברים תלמידים לשירה ולספרות?
 הרי בעולם מכוונים אותם להייטק ולהצלחה כלכלית?
 "כשתלמידים רואים מורה שמאמין, משקיע ומאוהב בשיעור, הם הולכים איתו. כולם רוצים רווחה כלכלית, בית יפה וחשבון בנק נאה, אבל עמוק בפנים, כולם גם מבינים שאי אפשר להסתפק רק בזה. הספרות נותנת את מה שמעבר, את הערך המוסף. אם אנחנו מאמין בזה ולא נקשים לקולות המייאשים, נוכל להגיע עם התלמידים הרבה יותר רחוק".
 נחמה וינגרטן-מינץ מלמדת ספרות ומקצועות קודש באולפנת אמת נגה בבית שמש. לא מזמן וכתה כפרס הספרייה הלאומית למצוינות בהוראה על שם עזריאלי, בשל "הוראה יצירתית ומקצועית בתחומי הרוח בקרב אוכלוסיית תלמידות הטרוגנית". בעבר ערכה את הספר "דרשוני" - מדרשי נשים, ועסקה בהוראת מבוגרים ובעולם החינוך הבלתי פורמלי. בשנים האחרונות היא מחנכת ומלמדת את כל המקצועות ההומניים ומחברת את כלל הלמידה סביב נושא מוביל. תלמידה שלומדת על עוולות מוסריות בחברה הישראלית, תלמד זאת ממניפת מקצועות: מהספרות, מהתנ"ך, מהתושב"ע, מהאזרחות, מהאומנות ועוד.
 "אחרי שנים של עבודה וניהול בחינוך הבלתי פורמלי, חלמתי לנהל בית ספר. התחלתי ללמד והתאהבתי", היא מספרת. "מאז ומעולם אהבתי ספרים. בעיניי כפר הוא קסם, פתח לעולם אחר. אסקפיום, גם כאב ותקווה, יופי וחמלה. את האהבה הזו למילים אני מנסה להנחיל לתלמידות. לחוש את המקצב, לפגוש אנשים ברגעי משבר ואושר והתלבטות ובריחה. להתחבר. להזהרות. להיות לכמה רגעים במקומם. "הלשון - קולמוס הלב, השיר - קולמוס הנפש", כך כתב ר' שניאור זלמן מלאדי. גם בעידן של מדיה דיגיטלית, של עולם שמתנהל במקצב מהיר ומסחרר, יש מקום לשירה, להמסרות לשיר טוב ולספר טוב. מעבר לזה, ספרות בעיניי היא גם כלי חברתי חשוב - שמסייע את צעקת הרל, את שוועת העני, שמפנה זיכור לשוליים".
 "המטרה של קהילת המורים היא ליצור בית ההוראה יצירתית, לבניית חוויה בשיעור וללמידת עמיתים", אומר כהן "החלפת מערכי שיעור והצעה של חומרי לימוד חדשים רלוונטיים ומשמעותיים היא מרכיב אחד, אבל החוויה המשמעותית יותר היא אחוות המורים שמבקשים שהלמידה בכיתה שלהם תהפוך להיות משוה בלתי נשכח. זמן להשראה. את זה

נחמה וינגרטן-מינץ ומודי כהן, מובילי קהילת המורים לספרות ברשת אמת צילום: יוסי אלוני

עושים גם בחשיבה משותפת אבל גם בבנייה בלתי פוסקת ומתן מקום לעולם הספרות והשירה בבית הספר. אנחנו מרגישים לפעמים כמו בסירת שמטרתה לשמר את חיי הרוח, את העומק והרעיונות שבלעדיהם החיים שווים קצת פחות. ייאמר לזכותה של הנהלת הרשת שנותנת למורים להוביל ולהגשים חלומות וזה בדיוק מה שמצפים מאיתנו לעשות בכיתות".
 וינגרטן-מינץ מוסיפה, "זה עוגן למורים, מסגרת שמעניקה רוח גבית, תמיכה והעשרה".
 כהן מודגיש: "אנחנו מקיימים קבוצת כתיבה כבר שנתיים. עשרות מורים לספרות נפגשים ודוברים זה עם זה. חרבה קרובה. השיח הפנימי הזה מקרין על הקהילה כולה. הרעיון הוא שלאט-לאט נתחיל לפתוח קבוצות כאלו בבתי הספר. בעקבות הקורונה אנחנו מארחים כיום ספרים ומשוררים למפגשי השראה. תלמידי מגמת הספרות, דתיים וחילוניים, שמעו את הסופרים דן בניה-סרי וליאור אנגלמן, את המשורר גיורא פישר ועוד. כך הספרות מחברת עולמות והשפה נוגעת בחדר ובכלל. הרשת פיתקה גם מחנה מיוחד לתלמידים מצטיינים בכתביה". "הקהילה", מוסיפה נחמה, "היא כר פורה לזימות ולחדשנות וקרקע שמצמיחה רעיונות פדגוגיים. ההשתלמויות המשותפות, כמו "יצאים מהכיתה" - מפגשים עם אנשי רוח מעוררי השראה, דוגמת ר"ד דרור אירד, בכתביה"ה. ישראל באיטליה, הרב אילעאי עופרן, ראש מכינת "רוח השרה" והסופר מיכאל שיינפלד - היצירה המשותפת סביב הגים והחשיבה המתמדת מחוץ לקופסה מסייעים ליצירת קהילה מחויבת, אכפתית ופעילה. בכנס הקהילתי שנערך לאחרונה התחזק השיח הבינתחומי והוצגו מערכים מקוריים: שילוב בין

קולנוע לספרות, סדנת אמנות בעקבות יצירות ספרותיות, סדנה מוסיקלית לכתביה יצירתית ולהצגת השירים וכלים של משחוק בהוראה".
לבטל את הבגרות?
 האם דור התלמידים הבא לא יכיר את שירי רחל? לא ילמד מכתבי ריה"ל ועגנון? בתחילת השנה הבאה תיכנס לתוקף הרפורמה של שרת החינוך, לביטול בחינות הבגרות במקצועות ההומניים והחלפתן בכתבית עבודה רחבת היקף. ארגון המורים נאבק ברעיון ובכידול מהמקצועות המדעיים ובהם המתמטיקה והפיזיקה שבהן תישאר מתכונת הבחינות.
 כהן מתנגד לברל בין התחומים. "המקצועות ההומניים סובלים מרמיו עצמי נמוך ביחס למקצועות הריאליים ובעיני מתווי החינוך והאחרים על התקציבים, היא נמצאת הרבה מאחור. זו טעות גדולה. ספרות מוציאה בוגרים שיהיו אחר כך עיתונאים, מחזאים, סופרים ויתוו את התרבות של החברה הישראלית. אנחנו צריכים פיזיקה ומתמטיקה. הטכנולוגיה וההייטק חשובים מאוד, אבל הנשמה, הרוח והתרבות חשובים אפילו יותר, כיוון שזה הבסיס, זו הזהות שלנו".
 וינגרטן-מינץ מצטטת בהקשר של הרפורמה את השיר 'שיחה' של דן פגיס. "אַרְבֶּעָ שׁוֹחָחוּ עַל הָאָרֶץ / אָתָּר הַגְּדִיר אֹתָהּ לִפִּי הַסּוּג, הַמִּין יְתָוֶן / אֶתְּרָ עָמְדָה עַל מַגְרָעוֹתָיו בְּתַעֲשִׁיטַת הַקָּרְשִׁים / אֶתְּרָ צָטָט שִׁירִים עַל אֲרָנִים בְּכָל מִינֵי שְׂפּוֹת / אֶתְּרָ הֶכֶה שָׁשׁ, הוֹשִׁיט עֶצְמִים וְדָשָׁש".
 לרבריה, בגרות פנימית יכולה להיות הצלחה רק בתנאים מסוימים - "אם תהיה אוטונומיה למורה לבחור את היצירות שבהן הוא רוצה להתמקד ואת מתודות ההוראה הרלוונטיות שהיא תלמידים שלו".
 בעבודות סמינריוניות, היא

לחמש יחידות בפנייקה במדעי המחשב, וכמובן בתורה שבעל פה, אבל בהשראתה מוסיפים עוד חמש יחידות בספרות, בשביל הנשמה. מידי משתפת אותנו במפגשים של התלמידים בכיתה. היא מודה יוצאת דופן שמהווה השראה".
במה שונה הלמידה היום מהלמידה שהייתה לפני עידן הקהילה וההתחדשות הפדגוגית?
 וינגרטן-מינץ מסבירה שהלמידה מחברת את המקצועות, "כדי לעורר השראה אנחנו מאפשרים לתלמידים להעמיק בנושא וללמוד אותו מכל הגוונים ודרך כל התחומים. אני מאמינה שאין טעם ללמוד נושא אחד באורחות, נושא אחד באנגלית, נושא אחד בתושב"ע ונושא אחד בתנ"ך ובספרות" והיא גם מודגמת: "ביחידה על ביקורת חברתית, למדנו שירי מחאה ושוחחנו על המטאפורה של מגדל בכל בהקשר של תאונות עבודה. צפינו בפרק של "ארץ נהדרת" ובסרט הדיסטרופי "מטרופוליס" של פריץ לאנג, למדנו את הפרק בתנ"ך ומדרישי חו"ל רלוונטיים, בנינו מגדל מלבני קפלה, ציירנו גרפיטי כדי לעורר מודעות לתאונות בנייה, ולמדנו סוגיה בגמרא על פיקוח נפש. התלמידות יצאו לברוק מה המצב באתרי הבנייה ליד הבית. מה שהיה הכי מרגש זה שתי תלמידות שהגיעו אליי כחודשיים אחרי הלימוד המשותף, והביאו לי מתנה - חוברת של "קו לעובר" עם דו"ח תאונות עבודה אקטואלי ושיר שכתבו בעצמן כהקדשה. הספרות פוגשת את החיים".
 לא מזמן הצענו מערך לקראת יום המשפחה. למדנו על משפחות מתפקדות ולא מתפקדות בתנ"ך, לקחנו את המשפחה כאב-טיפוס בספרות ואת אופן ההתייחסות לאב, לאם ולילדים, ונתנו לתלמידים פרויקט צילום - לבחור תמונות של המשפחה ולהדגיש אותן. את הרעיונות האלו למשפחה בכתבית עשי לחג".
 וינגרטן-מינץ רואה בהתחדשות הפדגוגית מורים שיהפכו את הלמידה בכיתה לחוויה ועוררו את הרצון של התלמידים להיות פעילים בלמידה"

נחמה וינגרטן-מינץ, אמת נגה בית-שמש: "אני מלמדת נערות בנות 17, ואם לא אדבר בשפה שלהן, מהר מאוד קרית לא רלוונטית. צריך להתחדש כל הזמן."

ד"ר דבורי אברמוביץ (בתמונה), ראש תחום קהילות המורים ברשת אמת: "החלום של הרשת הוא מורים שיהפכו את הלמידה בכיתה לחוויה ועוררו את הרצון של התלמידים להיות פעילים בלמידה"

מפתח לשיח עם התלמידות. "אני בת 49 ומלמדת נערות בנות 17. אם לא אדבר בשפה שלהן, מהר מאוד אהיה לא רלוונטית. צריך להתחדש כל הזמן ולהיות מחוברת לעולמות שלהן. למשל, אם אלמד אותן רק סיפורים של צ'כוב על רוסיה של המאה ה-19 ולא אזכיר את המלחמה ברוסיה של 2022, הלימוד יהיה חסר. אני חייבת לדעת בדיוק מה קרה לווייל סמית על הבמה ולדבר בשיעור על המקום של אלימות, אני לא יכולה להיות מנותקת מהחיים שלהם, מהדוגמאות מהחיים שלהם. לצד טקסטים קלאסיים ועלי זמניים שלא נס ליחם, חשוב לשלב גם טקסטים עדכניים. בשיעור על הזוהר וזיכרון, דיברנו על התקווה, ההמנון הלאומי והבאתי גם את השיר שביצעו עומר אדם ונועה קירל כדי לדבר על המשמעותיות האקטואליות ועל הפער בין החזון למציאות. זה היה שיעור ספרות חי, נועט ומשמעותי".
מוזכרות בספרות המוריס אמרה לאחרונה שהיא לא מתכוונת לזווג שביתה בפתיות והם עוזבים בהמוניהם את המערכת. כמה גם אתם מרגישים?
 וינגרטן מינץ: "ברור שיש עומס בלתי נתפס, זו אפילו לא שאלה. השאלה אם יש לי תשוקה להוראה או לא. אם יש למה לקום מחר בבוקר ואם המפגש עם התלמיד נותן לי משמעות. ברור שצריך לשפר את תנאי ההעסקה של המורים, אבל הכול מתחיל ונגמר באהבת המקצוע, באהבה לתלמידים. מעבר לכך, כרגע שמורה מרגיש חלק מקהילה, יודע שיש לו רוח גבית והוא לא לבד בסיפור, קל יותר ליצור מוטיבציה. קבוצת שייכות היא חלק מהבניית זהות. זה נכון תמיד, ובוודאי בהקשר המקצועי. כשיש שיח עמיתים משמעותי, קל יותר להתמודד עם השחיקה של המקצוע, נעים כהן: "יש שיעורים שאתה יוצא מתוסכל

שיעור ספרות בסלון של המורה מירי וסטרין

הצילומים מכנס קהילות המורים 2022, בניני האומה בירושלים
צילום: דמקה בית הפקות ירושלמי

צילום: סמדר כמרי

עד כמה החברות בקהילת המורים מחייבת אותם בהשתתפות?

אברמוביץ: "זה אינדיבידואלי מאוד ותלוי באופי, לא בהכרח בגיל או בוותק. יש מורים שזוקקים לקהילה כדי לקבל ממנה רעיונות וחומרים, אבל הם פחות פעילים, ויש מורים שייזמו פעילות בכל הזדמנות. למשל, קהילת עברית בהובלת מירב שראל מאמית שדרות, יזמה פעילות יום תלמידים רשתית ביום לכבוד השפה העברית, צוות ההיגוי הקהילתי בנה ערכה וכולם השתמשו בה". היא מאמינה שלא נכון לחייב את המורים להיות שותפים אקטיביים: "זה לגיטימי, לכל אחד יש הדרך שלו, חשוב לתת את המקום גם לכאלה שרק עושים שימוש בחומרים. אבל באופן כללי מורים אוהבים לשתף ביצירות וזוכים להערכה ומשמעות, מעבר להתפתחות מקצועית שיש למורה, יש משהו בקהילה שמאפשר, מחבק, תומך ומביא לשיתופיות, זה מעצים ותורם לצמיחה להתפתחות האישי של המורים".

אברמוביץ' מוסיפה כי בניגוד למקצועות המתמטיקה והאנגלית שבהם יש צוותים גדולים בכל בית ספר, יש לא מעט מקצועות שבהם לעיתים המורה בודד בתחומו בבית הספר ועבורו לקהילה יש משמעות נוספת. "לקהילה הפכה לחדר המורים הווירטואלי שלו, הוא לא לבד, זו אחת המתנות הכי גדולות שהם קיבלו. לכל קהילה יש שפה משלה וככל שהקהילה דינאמית יותר יש ערך מוסף למורים ובעקבותיהם לתלמידים".

ואתה אומר 'אולי זה לא המקום שלי', זה קורה יותר בתחילת הדרך, אבל עד היום זה יכול לקרות לעיתים. יש שיעורים שהתלמידים לא איתך ויש הרבה שיעורים שהם מרגשים אותך, אתה אמור לצאת בסופו של דבר מהשיעור בתחושת מלאות ורגש שנגעת בהם, בעולם שלהם, כשנוצר עם התלמידים ריון עד וסוער. הסיפוק הזה מלווה אותך ונותן הרבה כוח".

שלום לבדידות

"רוב המורים הם ציפורי לילה", אומרת לנו ד"ר רבירי אברמוביץ, ראש תחום קהילות המורים ברשת. היא חברה בכל הקהילות, מלווה ומפעילה את כולן ביד רמה: "החלום הרשתי הוא מורים שיהפכו את הלמידה בכיתה לחוויה ויעוררו את הרצון של התלמידים להיות פעילים בלמידה. הקהילות הן בית של יצירה ופיתוח, מקום שמאפשר למורים לבנות את יחידות ההוראה החדשניות שהן ארוכות ועמוקות, המורים נהנים מהיצירתיות של הקולגות שלהם, נעזרים בה ומשתפים זה את זה".

הפלטפורמות הדיגיטליות של הקהילות מתעוררות לחיים ופעילות בעיקר בשעות הלילה המאוחרות, כאשר המורים מתפנים לחשיבה ומוצאים זה בזה מקור להשראה. "בלילות, יושבים המורים וכותבים את מערכי הלימוד שלהם. בקהילה הם מוצאים את העמיתים שלהם להוראת המקצוע. לקהילה מאגרים שיתופיים וכך חלום נוגע בחלום", מתארת אברמוביץ.

מעושרות בשיעור אזרחות

מורים קיבלו אומץ לאפשר לתלמידים שלהם להיות אקטיביים ולבחור באופן אוטונומי את אירועי ההערכה, במקום רק לשנן ולשנן למבחן. צריך לאפשר לתלמידים לבטא את הרעות שלהם את הלבטים שלהם ואת ההזדהות או את אי ההסכמה שלהם באופן יצירתי. התלמידים שלי עפו על עצמם והתוצרים היו מדהימים. וחשוב לא פחות, לנו המורים זה חלום וחלון הזדמנויות אדיר. זו חוויה מכוננת ומומלצת, מי שלא עובר את זה – מפסיד!"

האם קהילת המורים מצליחה גם לשמור על חבריה משחיקה ומעזיבה של מערכת החינוך?
"מורה עלול להיות אדם בודד מאוד", משתפת רוזן. "הוא סוגר את הדלת בכיתה והוא לבד מול כמה עשרות תלמידים. אבל כשהוא יודע שהוא חלק מקהילה שנותנת לו גב, הוא מגיע לכיתה עם הכלים והכוחות שהעניקו לו חבריו העמיתים לתחום המקצוע שאותו הוא מלמד. הוא מקבל מהם השראה ומקריין אותה לתלמידיו".

הגיור של צה"ל. את ההשתלמות מלווה ד"ר תמר שק. "ביום ההולדת של הכנסת יצרנו חדר בריחה וחידון אינטרנטי דיגיטלי", ממשיכה רוזן, "וליום השואה הבינלאומי נטלנו חלק בסיוור וירטואלי מודרך באושוויץ, יחד עם קהילת מורי ההיסטוריה. לרגל 75 שנה לכ"ט בנובמבר, יום ההחלטה באו"ם על הקמת המדינה, המורה דקלה גונן קליין מאמית נחשון בחבל מודיעין הפכה את בית הספר למליאת האו"ם וערכה שחזור פנומנלי של ההצבעה, התלמידים היו חלק מהיחזמה והעשייה וזה היה ממש מרחיב לב. "כל הדברים האלה נותנים עומק רוב יריעה מעבר למה שנדרש בתכנית הלימודים ומעניקים זווית מרעננת חדשה לכיתה ולמורה. שניהם הווים את הלמידה באופן אחר. המורה יכול להפסיק לדחוס את 'החומר הצמיגי' (כמו שאומר ד"ר סוס) להפסיק 'לדבר על זה' ולהתחיל 'לעשות את זה'".

רוזן מספרת על עוד שינוי שאירע, והוא המעבר ממבחנים להערכה חלופית: "הרבה

על מיומנויות מתקדמות דיגיטליות רגשיות וערכיות. דוגמא קטנה: תלמידים צפו בשתי התכניות 'מעושרות' לעומת 'סליחה על השאלה' שעוסקות בפערים בין עשירים ועניים בישראל והיו צריכים לבחון את עמדותיהם ורגשותיהם ביחס לסוגיה תוך כדי צפייה. ככה יצרנו למידה יותר מהנה עדכנית ומחברת לעולמם, גם למורים זה הרבה יותר מעניין, אבל נדרש רצון לשנות ולהתחדש".

רוזן מספרת על השתלמות מיוחדת שעסקה בחיבור בין הכיתה לשטח תחת הכותרת "לא סותמים את הפה" ומטרתה הייתה העמקה בסוגיות חברתיות-אזרחיות בוערות בחיי אזרחי המדינה: "זה נעשה לבקשת המורים, אנחנו נפגשים עם רמיות מיוחדות על נושאים אקטואליים, נפגשנו עם אורי זכי מוכ"ל מרצ ועם הרב חיים נבון בנושא מדינה יהודית, עם פרופ' גידי ספיר על מערכת המשפט מול הכנסת, עם חנן עמיאור ועוד. בקרוב גם נערוך סיוור בכפר-קאס ומפגש ייחודי בכפר עציון ובאולפן

יעל רוזן, מובילת קהילת מורי האזרחות מלמדת כבר 22 שנה בתיכון אמית גוש דן. "אחרי עשרים שנה במקצוע, מבחינתי הקהילה הייתה מתנה, פשוט להתחיל את הדרך מחדש. בתור מובילה אני רוצה לשתף את החוויה שעברתי לכל מי שנמצא מסביבי. הייתי יכולה להמשיך לנאום את כל הנאומים שנאמתי בעשרים השנים האחרונות גם אם כולם יירדמו, אבל רגע, יש טוויסט. אני יכולה ללמד את אותו הדבר בצורה אחרת. זה מוריד הרבה קליפות. כשמבינים שזה רק הגה שפונה לכיוון אחר ויש בו הרבה חוכמה, היחס משתנה. אני חוויתי התחדשות מדהימה".

מה עשיתם בקהילת מורי האזרחות?
"היה לנו חשוב לחבר את הנלמד בכיתה לנעשה בשטח אז כתבנו מסעות למידה, יחידות הוראה שמחליפות את ההרצאות לתלמידים. בפועל כיוונו אותם לחקור את נושאי הבגרות מזווית המבט שלהם, שלחנו אותם לחפש מאמרים וסרטונים, לבחון את עמדותיהם ביחס לנושאים תוך שימת דגש

הגיע הזמן להרכיב מחדש!

קהילות המורים של רשת אמית -
מרכיבים יחד מציאות חינוכית חדשה!

חפשו 'רשת אמית' ב-   -

יהדות ומסורת אחרת, הוא היה שותף לניסוח הגדה אלטרנטיבית שהקב"ה לא נמצא בה, אבל את אבא שלי היא כבר לא ריגשה. סבא שלי היה איש רוח. מבין הנכדים, אני הנכד שאהב להקשיב לו. שנינו אוהבי ספר ואוהבי מחשבה. הוא חי חיים לא רגילים. עוד בימי המדינה שבררך הוא פעל בשליחות שירות הבטחון של "המדינה שבררך" (לימים המוסד) לרכוש נשק לארגון ההגנה בצ'כיה ופגש את אבי לראשונה כשהוא היה בן שנה...

ההתנגדות לעולם הרתי היתה חריפה. "עד שהתבגרת וגדלתי ראיתי דתיים רק בטלוויזיה. כשסבא היה רואה חרדים בטלוויזיה אני זוכר אותו צועק "טינופות, מנוולים".

בגיל 18 התגייס בר-שלום לחיל המודיעין והמשיך לקצונה. באותה תקופה גר בתל-אביב. החיפוש שלו לא תם: "הייתי בשירות קבע, גרתי בתל-אביב ופגשתי פרקטיקות רוחניות שונות, ובתוכן גם פגשתי לראשונה את עולם היהדות. שכלפיו חשתי גם סקרנות וגם התנגדות פנימית.

בתום השירות הצבאי הייתה לבר-שלום הזדמנות נוספת להעמיק את הבירור האישי. "בטיול הגדול שאחרי הצבא, טיילתי בסין. שם היה לי זמן וחופש לקרוא, לחשוב ולפגוש אנשים. אחריו, חזרתי לארץ והמסכתי את החיפוש. נחשפתי לתורת החסידות וכן לדרך הרוחנית של ימימה אביטל. כבר בשיעור הראשון בימימה הרגשתי שהגעתי הביתה.

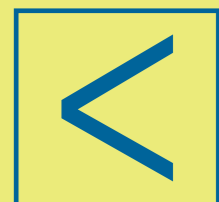
מצאתי את עצמי בחבורה שלומדת ממש ליישם את תורת החסידות (חבר, ברסלב, הרב קוק ועוד...) ולחבר אותן לחיים. מתוך זה הגעתי ליישבת רמת גן ושם מהלימוד והקשר האישי עם החברים בישיבה ועם הרב יהושע שפירא התחברתי לעולם המצוות וההלכה, דרך מכרה בימימה הכרתי את ליאת שלמדה בקבוצת הנשים ודי מהר התחתנו". הוריו, הוא מעיר, 'בלעו' בסוף את הבחירה שלו וקיבלו אותה, גם אם לא מצליחים להבין מה בין ערכי היהדות למצוותיה. לימים, הוא מספר שלאחר שהכיר את ליאת אשתו גם הוריו התאהבו בה והקשר האישי החם שנוצר בין הורי ליאת ובין הוריו היה הרבה מעבר לפער הדתי והאמוני.

לצד התהליך הרוחני שהלך וניקם לאיטו הוא למד לתואר ראשון בביוכימיה ולתואר שני במנהל עסקים, ושימש מנהל מוצר בתחום הרפואה. "בגיל 36, לפני כדרך עשר שנים, הבשתי כיפה לראשונה, עזבתי את העולם העסקי והניהולי והפכתי לאיש חינוך, כחלק מהמסע האישי שלי אל עולם היהדות. הכנתי

החיים עצמם

האתגר של חיבור התורה לחיי התלמידים בישיבות ובאולפנות הביא את רשת אמית להקים את תחום תורת חיים. העומד בראשו - אלעד בר-שלום שעשה את הדרך מקיבוץ מגל החילוני אל ההתחדשות במקצועות הקודש מספר על הצמיחה הרוחנית שלו ועל חינוך לאהבת תורה

שיולה פריד << צילום: יוסי זליגר

"לפעמים אני חושב שרוקא זה שלא גדלתי בבית דתי מאפשר לי לעשות טוב יותר את התפקיד שלי" מטיח בפני אלעד בר-שלום, ראש תחום 'תורת חיים' ברשת אמית ומתיר אותי מכולכל. "אני פוגש אנשים שנטועים סוציולוגית בעולם הרתי ומרגיש שחלק מהם פוסט טראומתיים. אני באמת לא יודע מה הם סוחבים איתם מהישיבה התיכונית אבל מרגיש שאני, עם כל העבר שלי שמנותק כל כך מזה, מגיע לחיים הרתיים ממקום של בחירה נטו, של התרגשות ושמחה. אני מבין שאני לא מבין, אבל גם מבין שצריך תיקון שבשבילו חייבים לעבוד יחד במעגלים רחבים ככל שניתן".

ספק רב אם המורים שבר שלום עובר איתם מכירים את עברו גם אם הוא אינו מסתיר אותו או מתבייש בו. אחרי דרך אישית מורכבת ומרתקת, של יחזות חיוני כעת, היא בקרב המחנכים והתלמידים בחינוך לאמונה וקודש. שלב נוסף בחיפוש העצמי שלו לתיקון ודיוק, שעוד רחוק מסיום.

הוא נולד לבית חילוני למהדרין בקיבוץ מגל והפעם הראשונה שבה חבש כיפה לראשו הייתה לפני עשור. "הבית שאליו נולדתי ושבו גדלתי היה חילוני לגמרי", הוא מספר. "אבא שלי עבד כמורה תיירים ואמא ניהלה עסק בתחום הרפואה האלטרנטיבית. סבא וסבתא שלי היו ממקימי קיבוץ נבעת-חיים".

בר-שלום הוא הבכור ולו שני אחים צעירים ממנו. "כבר מגיל 11 התחילו להעסיק אותי סוגיות ומחשבות על משמעות החיים, חיפשתי תשובות והתחלתי מפגש עם הרבה כיוונים רוחניים שאינם מהיהדות" הוא מתאר את החיפוש אחר עולם רוחני ותוכן ערכי לחיים. "קראתי כתבים מחוכמת המורה, תורות של הנפש, פילוסופיה ועוד". בר מצווה דתית לא חגגו לו. כשהיה בן 13, המצוות בכלל לא עמדו על הפרק. הוא מספר כי "סבא שלי גדל בבית שהזיכרון הרתי היחיד שם היה סבתא שצמחה ביום כיפורים. הוא סיפר שכשעלה לאוניה לארץ, הוא קיבל מאמא שלו סידור שמעולם לא פתח ומיר נתן אותו לנערה דתית שפגש באוניה. בהקדשה הוא כתב לה: 'הדת היא אופיום להמונים. לנין' - בסביבה הזו גדלתי. בקיבוץ או במשפחה כמו שלי, כשאני נכנס עם כיפה הביתה זה קצת כמו שבביל גבר דתי להכנס הביתה בלי כיפה, עם קעקוע, עגיל באוזן וגום גדול. זו העוצמה של האנטי שיש ליהדות".

וכמו בשרשרת דורות, מתאר בר שלום כי אם הסבא התנגד ליהדות מתוך 'אנטי', הוריו כבר היו אפטיים אליה. "סבא שלי ניסה לייצר

מובילי תורת חיים בתפילה ברובע היהודי בירושלים / צילום: מושי קרישנר

אלעד בר-שלום:
"כשאני בשבת רואה
בצהריים חברה'
בישוב שלומדים
בבית הכנסת
תורה לשמה, אני
נפעם. ההוויה של
ללמוד על מנת
ללמוד, לשאול
שאלות ולעסוק יחד
בשאלות גדולות
היא לא דבר מובן
מאליו. בטח כיום
בדור המסכים."

להכשיר את המורים להעברת המסרים האלה בתוך שלל המשימות שיש לו בעבודה השוטפת, במיוחד שמדובר בשינויי בהוויה ובגישה החינוכית ולעיתים בכלל תפיסת הקודש של צוותי החינוך ולא רק בלימוד מיומנויות או כלים פדגוגיים חדשים".

"יש הכשרות בתחום לימודי הקודש שמשרד החינוך מקיים שחלקן מצויינות, יחד עם זה אנחנו משתדלים לברר קומה היקר ביותר לנוער ברור שלנו – דרך למצוא חיים' שכל הזמן מתעדכנת, כך שהיא תהיה כמה שיותר מדויקת ונוגעת בתלמידים ותתאים לתהליך ההתחדשות של רשת אמית. בכל ישיבה, אולפנה ותיכון דתי השאיפה היא לבנות תורה בית-מדרשית של מורים שמובילה תהליכים אישיים רוחניים ומלמדת את הקודש בצורה שבה התלמיד חש שהתכנים צומחים מתוכו ולא מונחתים מעליו. בקהילה אנחנו רואים, נחשפים לעולמות ידע והשראה, מפתחים כלים ושיטות ללמוד תנ"ך, תושב"ע, ומחשבת יוצאים למסעות של למידה והפיכה של הלימוד לרלוונטי ומגבש זהות. כבר לא מלמדים כשמורה עומד מול כיתה ומנחית עליה את החומר. אנחנו עוברים ללימוד בקבוצה, יחד. בחבורה כזאת שבה כל אחד מתבטא ומשתתף באופן פעיל ועצמאי בלימוד – כך שהלימוד הופך אצלו לחלק מההתפתחות האישית. בעיני, תלמיד צריך למצוא בתורה את המפתח לחיים טובים יותר, הוא צריך להרגיש בלב שבתורה יש את המפתחות להתמודדות עם קשיים, לקבלת החלטות משמעותיות ולגיבוש חלומות... ומשם נוצר להט פנימי שמביא למחויבות ולשייכות. לשם אפשר להגיע כשלימוד הקודש עובר בחבורה ומשתמש בכלים של יצירה שמחברים את הידע והשכל לחוויה ומשם אל הלב. אני מרגיש שאני בעצמי נמצא בתהליך של למידה, ושינוי זה מה שנותן לי כוח ולגיטימציה להומני אנשים נוספים לדרך של התפתחות ויצירה

15 מסלולי הכשרה
בכל ישיבה, אולפנה ותיכון דתי יש מוביל לתחום תורת חיים, ברשת ישנם 15 מסלולים להכשרת מנהלים, מורים וגם הורים בתחום הקודש, באמצעות סדנאות, מסעות וסידורים, וגם מסלול מיוחד להכשרת סטודנטים למנהיגות בתורת חיים המוכר גם לתואר שני, הם חווים בעצמם למידה אחרת והתפתחות אישית אמונית ולאחר מכן רוכשים מיומנויות גם ללא מד כך.

כך למשל יכולתם לראות אותו ואת עמיתיו המורים למקצועות הקודש לפני מספר שבועות במטבח רחב יריים בשוק מחנה יהודה, לומדים יחד בסדנת בישול. לא מדובר היה בפעילות גיבוש או הפיגה מיום לימודים ממושך, אלא להיפך. כך נראה שיעור הלכה של מובילי תורת חיים. "המטרה היא ליצור חיבור בין התורה שלומדים לעולם המעשה גם באופי הלימוד, בחברה, בהתפתחות אישית ובדרכים יצירתיות, וגם ביישום של זה בפועל".

המהלך שמוביל צוות תורת חיים באמית מהלחל לרבים מהמוסדות, לא רק התוכניות – אלא גם הרוח. הרב יורם רוזנבאום, ראש ישיבת אמית צפת והמוביל של קהילת צפון, אומר כי התהליך שעוברים התלמידים במסעם משפיע גם עליו באופן אישי. "אנחנו מבקשים להבין מהי עבודת ה' המיוחדת לדרך שלנו, כיצד התורה שלנו יכולה להיות הליבה של בניין האישיות של התלמיד ומקור הכוח שלו, וגם יכולה להיות הלב של הקה"ל (קהילה חינוכית לומדת, ש"פ) כולו. עברנו הכשרה להנחיית קבוצות, בהתמחות בהנחה בית-מדרשית. אני אישית עברתי תהליך מרתק של צמיחה, ואני מאמיני שחוללנו תנועה משמעותית שהארוות שלה ממשכיכות להדהר ברשת".

לאחרונה, לאחר פטירתו של הרב חיים קניבסקי זצ"ל, הנחה בר-שלום עצרת מקוונת לכלל תלמידי הרשת. העצרת, שנערכה בבוקר ההלוויה המונית, כללה דברים מפי הרב ראם הכהן ראש ישיבת עתניאל, העיתונאית סיון

רהב-מאיר וראש ישיבת אמית אשרוד הרב שלום מלול, ששוחחו עם התלמידים והמורים על דמותו של הרב קניבסקי כמופת למסירות נפש ללימוד התורה, השקעה והתמדה.

"האקתון" במחשבת ישראל
"אני מסתכל על הנוער בפרוואל שהוא נוער אליטיסטי בריוק כמו הנוער של הקיבוץ והם מופלאים בעיניי" משתף אותי בר-שלום ועיניו בורקות. "כשאני בשבת רואה בצהריים חברה' שלומדים בבית הכנסת, לומדים לא לקראת בחינה, זה מפעים אותי. אני לא זוכר שבקיבוץ ראיתי חברה' יושבים ביחד ולומדים משהו שאינו נוגע למבחן הקרוב. ההוויה של ללמוד על מנת להתפתח ולגדול, לשאול שאלות ולרדן, היא דבר מופלא ולא הגיוני בעיניים חילוניות.

במסגרת הרצון להצמיח ולעודד למידה עצמית והעמקה פנימית בלימודי הקודש מובילים בתורת חיים מיוזמים שונים, כמו תחרות היצירה התורנית, מיום של מורה לכתובת עבודות בתחומים הקרובים ללב התלמיד, מתוך התורה שבעל פה.

לימודי הקודש עברו מהכיתות לבית המדרש. במתחמי למידה גדולים וחדשניים, המעניקים אפשרות ליצירת אינטראקציות מגוונות ושיתופי פעולה. התלמידים מוזמנים ללמוד באופן שיתופי או באופן יחידני, בהנחה וליווי של צוות מורים, במטרה לגדל את התלמידים להיות בעלי מודעות עצמית גבוהה שמוצאים ערך ומשמעות בתכנים הנלמדים. באולפנת אמית נגה בבית שמש, בהובלת רחל ווכטפגל מובילת תורת חיים, מתקיים

נס מובילי תורת חיים במתחם אמית גוגיה ברעננה

לימוד "בית מדרש צמאה" – לימודי רשות המתקיימים אחת לחודש אחרי שעות הלימודים ומאפשרים לבנות להעשיר את עולם הרוח. באולפנה מעידים כי המשוב החיובי והשיח עם הבנות מוכיחים שהדבר נצרך לנפש שלהן. בישיבת אמית אילרו בפתח-תקווה בהובלת המורה דני שטריק קיימו התלמידים יום "האקתון" במחשבת ישראל, שכולו מוקדש להערכה חלופית בנושא "אמונה בשעת משבר" בכמה דרכי לימוד. מטרת היום הייתה להפגיש את תלמידי כיתות י"א ו"ב עם התוכן של היחידה הזאת, ולא שהחומר יהפוך לידע בלבד. התלמידים חוו יום משמעותי ששילב עבודה על חוברת עם תוצרי התלמידים שליטטו על כסיס הרצאות וסיפורים אישיים של אנשי צוות, סרטונים, ישיבה בקבוצות קטנות עם מנטור ועוד. בסיומו של היום נערכו מעגלי שיח שעסקו בשאלה כיצד אפשר ליישם את מה שהם למדו בחיי היומיום.

במפגש מיוחד עלו מובילי תורת חיים לרובע היהודי בירושלים, בהנחייתו של בני גל ז"ל ועל גג ישיבת אש התורה התפללו על החזון שלהם. לאחר התפילה האישית הפריחו בלונים שהרוח נשאה מורה. "זה היה מיוחד ונדיר, סמל לכך שהתפילות והבקשות מגיעות למקום המקדש", אומר בר-שלום. "אני רואה בעיניי לימוד אחר, שפה אחרת לאותה תורה שניתנה לנו מסיני ולא ניתן לשנות אותה חלילה".

לסיים, משתף בר שלום במה שמויחד בעבודת השם של מי שלא נולד לעולם של תורה: "אדם שנוול בבית שומר מצוות, לא זוכר את הפעם הראשונה שהוא לבש ציצית או שמר שבת, זה היה בגיל ילדות מוקדם, ואילו אני זוכר את זה כמו היום. החושים של כולנו מתבהרים עם הזמן אבל הויכוח אצלי חי ומושך אותי לנסות ולהתרגש שוב בכל יום מעולם המצוות. אתה בא אל הקודש משמחה ובחירה. בכל בוקר מחדש לעמוד מול המראה להסתכל לעצמי בעיניים ולבחור להניח כיפה על ראשי."

הרב יורם רוזנבאום
(בתמונה), ראש
ישיבת אמית צפת:
"אנחנו מבקשים
להבין מהי עבודת
ה' המיוחדת לדרך
שלנו, כיצד התורה
שלנו יכולה להיות
הליבה של בניין
האישיות של
התלמיד ומקור
הכוח שלו"

הרב קניבסקי
צילום: אריק סולטן

קרית החינוך אמית
המר ברחובות

מכינה למכינה

אלישיב רייכנר

במקום להעביר את השנה האחרונה בתיכון במעט לימודים לבגרויות והרבה בטלה ובזבזו זמן, תוכנית חדשה מנסה להתחיל כבר בשמינית את המכינה הקדם-צבאית. לפי חיובי התלמידים והמורים, אפשר להכתיר את הפיילוט כהצלחה

על קירות מכינת "כנפי רוח" של תיכון אמית המר ברחובות, מופיעים זה לצד זה המשנה המפורסמת ממסכת אבות "בן חמש שנים למקרא, בן עשר למשנה" וכו', ושירי סוף הדרך של לאה גולדברג עם הציטוטים המוכרים: והנה אתה בא בלמים, נקנת ושבתי, וימיה ספורים וקר מנגנים שבועות, ותדע: כל יום אחרון תחת השמש, ותדע: חדש כל יום תחת השמש". הניכוי המכינה רחוקים מוקנה אבל המסר שמבקשים להנחיל להם באמצעות המשנה והשיר הוא חשיבות ניצול הזמן. המסר הזה מקבל כאן משנה תוקף מכיוון שחניכי המכינה הזאת נמצאים באמצע שנת כיתה י"ב שלהם, שנה שרבים במערכת החינוך רואים כלא מנוצלת מספיק, ויש שיאמרו בפירוש - מבזבזת. אבל השמיניסטים שפגשתי במכינה של אמית המר יוכלו בסוף השנה להביט לאחור בסיפוק. לצד הלימודים למבחני הבגרות הם מקדישים את רוב השבוע שלהם לדברים שצעירים בגילם עושים בדרך כלל רק במסגרות המשך לאחר התיכון - סרנאות מנהיגות, לימודי העשרה ביהדות וציונות, הכנה לצבא, מסעות בארץ והתנדבות. ובכל זאת, אף שהם מקדימים מעט את המאחר, השנה הזאת גורמת לרבים מהם לבחור ללמוד בשנה הבאה במסגרת המשך כמו מכינה קדם-צבאית או ישיבה. כאמית המר, ששיעור התלמידים הפונים למסגרות המשך עומד בדרך כלל על כרבע, ילכו בשנה הבאה כתשעים אחוז מהתלמידים למסגרות המשך.

הרעיון להפוך את שנת י"ב לשנת מכינה נולד בתיכון הזה לפני כשנתיים. "שנת י"ב מבזבזת בדרך כלל ורוב הבחורים לא מסיימים אותה בתחושת שיא", אומר מנהל התיכון הרב רפי מימון (גילוי נאות - גיסי). "גם תלמידים טובים לא ממש

מסוגלים ליותר. תלמידי אמית המר בפעילות הכנה לצבא

הרב רפי מימון (בתמונה), מנהל התיכון באמית המר: "יצרנו מכינה קדם-צבאית אלא לחיים, זו לא מכינה שמהדרת על הרבה דברים שרלוונטיים להמשך החיים, וכשמתחילים לדבר בשפה שלהם זוכים לשיתוף פעולה"

צילום: מאיר אלימור

אדי דגן

מתחשבים במערכת בשנה הזאת ומתנהלים באופן עצמאי. התסכול גובר כשבוחנים את אותם בחורים שנה לאחר מכן, כשהם במסגרות המשך או בצבא. פתאום הם ממצים את עצמם הרבה יותר. כששאלנו את עצמנו איפה נכשלנו, הגענו למסקנה שאנחנו לא מדברים איתם בשפה הנכונה. הבחורים בגיל הזה כבר גדולים וחושבים על העתיד שלהם, ואם לא תדבר איתם על כך – לא תהיה רלוונטי. בגלל זה אנחנו קוראים למסגרת שיצרנו 'מכינה לחיים', זו לא מכינה קדם-צבאית אלא מכינה שמדברת איתם על הרבה דברים שרלוונטיים להמשך החיים שלהם, וכשמתחילים לדבר בשפה שלהם זוכים לשיתוף פעולה".

המסגרת הנוכחית של המכינה לחיים התגבשה במהלך שנת הלימודים הקודמת. בהשפעת הקורונה, וכחלק ממגמה שמוכיל במשרד החינוך, חלק מבחינות הבגרות הופכות לבחינות פנימיות שמקיים המוסד הלימודי, והשינוי הזה מאפשר למנהלי התיכונים גמישות ניהולית ופדגוגית רבה יותר בעיצוב שנת הלימודים. בשנה שעברה החליטו אנשי הצוות של אמית המר להעמיד את מסגרת המכינה לבחירת התלמידים ולקיים אותה רק במחצית השנייה של השנה, לאחר סיום בגרויות החורף. שליש מ-90 תלמידי י"ב בחרו להיות חלק מהמסגרת והשאר המשיכו את לימודיהם כרגיל. בעקבות ההצלחה, החליטו בתיכון ברחובות לקיים השנה את המכינה לכל השכבה ולאורך כל השנה. במשך שלושה ימים בשבוע תלמידי י"ב אינם מגיעים לכיתתם בבניין התיכון שבו למדו עד השנה, אלא למבנה אחר שהקצתה העירייה. "מתוך תפיסה שגם 'המקום גורם', החלטנו להוציא אותם למקום אחר, עם אווירה אחרת, כדי שירגישו את השינוי", מספר הרב מימון. "בין השאר יש להם פה בית כנסת וחרד אוכל שהם מנהלים בעצמם".

יום ניהול עצמי

רועי פיוס, מחנך באמית המר ולשעבר רכו חברתי של התיכון, מונה לעמוד בראש המכינה "מכינה היא שפה חדשה שצריכים ללמוד, כי יש בה יותר חופש וניהול עצמי. מתחילת השנה עד אחרי החגים התלמידים הגיעו רק

בית ישראל בירושלים.

זיו חוטר, תושב המושב צלפון שבמועצה האזורית מטה יהודה, מתגורר גם הוא בדירת השל"ף של המכינה, ובנוסף מודריך את כיתה י"א בתיכון שלו. "הדבר החשוב שקיבלתי במכינה הוא היכולת לקבל החלטות. אמנם כבר חשבתי ללכת למכינה בשנה הבאה, אבל בלי המסגרת שבה הייתי השנה הייתי מבזבז הרבה זמן ומשאבים עד לקבלת ההחלטה. השיחות ששמענו על ההשלכות של כל בחירה עזרו לי, והחלטתי ללכת למסלול של עתודה במדעי המחשב במסגרת מכון לב. אם לפני שנה חשבתי על עתודה במסגרת של מכללה או אוניברסיטה, בזכות השנה הזאת בחרתי בעתודה של מסגרת תורנית".

דניאל שלום, תושב ראשון-לציון, מספר שההדרכה בתיכון במסגרת המכינה היא זו שבנתה אותו. "לא הייתי פעיל ומדריך בבני עקיבא, כמו רוב החברים שלי בכיתה. רק השנה התמודדתי עם אתגרים כמו העברת פעילות לילדים ואני מרגיש קצת כמו מורה. קיבלתי תכנים של מנהיגות אישית ו חברתית והאחריות האישית בנתה אותי". בשנה הבאה הוא ימשיך למכינה הקדם-צבאית עצם (עצמנוה). מי שילמד איתו בעצמונה הוא חברו לכיתה פקארו דנקו, שמגיע לתיכון אמית המר יום יום מקריית-גת. דנקו מספר שהדבר המשמעותי בעבורו במכינה הוא הגיבוש החברתי שלא היה קיים מספיק במסגרת הלימודים הרגילה. הוא תכנן להתגייס בתום התיכון, אבל החליט להמשיך למכינה קדם-צבאית. "השיחות ששמעתי במכינה השנה גרמו לי להבין עד כמה לימודים במכינה יתרמו לי".

טעם של עוד

בעקבות פעילות המכינה, גם חגיגות פורים בתיכון המר נראו אחרת השנה. "בעבר כמעט לא היו אצלנו הכתרות כמו שיש בישיבות תיכוניות", מספר הרב מימון. "אירועי פורים היו בניהול של הצוות ובדרך כלל היינו מביאים אומנים חיצוניים שישמחו את התלמידים. השנה, בזכות הגיבוש החברתי שנוצר במכינה ובזכות יכולת הניהול שפיתחו, תלמידי המכינה ניהלו קיוסק, גייסו כספים, והכינו את ההכתרה".

לבאורה, שנה כוז הייתה עלולה ליתר את הצורך במבחינות לאחר התיכון. איך אתם מסבירים את העובדה שהיא דווקא מעודדת אותם להמשיך במסגרות המשך?

"במהלך השנה הזאת אנחנו מפתחים בתלמידים רעב ללמוד עוד", מסביר מימון. "יש לנו כמה נרחבת יותר לדבר איתם על מהות החיים ועל העתיד שלהם, והם מבינים טוב יותר את הצורך שלהם ללמוד עוד כדי להכין את עצמם לחיים. המסגרת השנה גם סיפקה תשובה טובה לאלה מהם שחשבו שהלקריש שנה נוספת למכינה זה בזבוז זמן".

"במהלך שנה כוז יש לנו הרבה יותר זמן לשבת איתם באופן אישי, ולדבר על השנה הבאה ועל השפעת מסגרות המשך על העתיד שלהם", אומר פיוס. "בנוסף, אנחנו מפגישים אותם עם בוגרים של התיכון במשיכו למסגרות כאלה, ויש גם פעילות של ארגון

'מעגלים' שאחת ממטרותיו היא לכוון אותם למסגרות המשך".

מימון ופיוס מספרים שגם הלימודים לבחינות הבגרות הועשרו מקיומה של מסגרת המכינה. "כל התלמידים שהשתתפו במכינה בשנה שעברה, תעודת הבגרות שלהם הייתה טובה יותר", מספר מימון. "החינוך לאחריות אישית ולניהול עצמי השפיעו גם על הלימודים שלהם. הרבה מהם באים לתגבורים או יושבים ב'מרכז חברותא' אצלנו בבית הספר, ומתגברים זה את זה". מבחינתנו, חלק מההכנה לחיים הוא גם תעודת בגרות כמה שיותר טובה, מוסף פיוס. "כל תלמיד קיבל בתחילת השנה תוכנית ללימודים אישית בהתאם למצב מבהני הבגרות שלו, והמסר העיקרי שהם מקבלים בהקשר הזה הוא שהם צריכים לקבל אחריות ולנצל את הזמן, כי זמן שעובר לא חוזר".

אחת התובנות של השניים מהצלחת המכינה היא הצורך להכניס תכנים רומים למערכת הלימודים בשלבים מוקדמים יותר של התיכון. "במסגרת ההכנה לחיים שינינו גם את התעודה שמקבלים התלמידים בתיכון", מספר מימון. "הכנסנו במרכזי הציון של כל מקצוע מיומנויות כמו ניהול עצמי, עבודת צוות ותקשורת בין אישית. היעד שלנו הוא להכניס את הסדנאות שמקבלים פה במסגרת המכינה למערכת הלימודים בשלב מוקדם יותר, ולהביא את תלמידי כיתות י' או י"א ליום בשבוע במתחם של המכינה, עוד לפני שיגיעו לכיתה י"ב".

להתחבר ללא מוכר

מודל אחר של מכינה בכיתה י"ב התקיים בשבועות האחרונים בשני תיכונים אחרים של רשת אמית - אמית באר-שבע הממלכתית-דתי, ואמית גוטוירט שדרות הממלכתית. קבוצת תלמידי י"ב נבחרת ככל אחד מהתיכונים יצאה בחודשים האחרונים לכמה שבועות מלאים של חיי מכינה מחוץ לכותלי בית הספר. "היפשונו איך להפוך את כיתה י"ב לתקופה משמעותית, עם פחות בזבוז זמן", מספר צוריאל רובינס, מנהל אמית באר-שבע. "בנוסף, רצינו למצוא מרחב לתילמידים רבים אצלנו שאינם ממשיכים יותר של חודשיים-שלושה. אדי דגן, מנהל

לא במקרה, נבחרו התיכונים בבאר שבע ובשרדות להוביל את המהלך. מדובר בתיכונים שבהם יש אחוז נמוך של תלמידים הממשיכים למסגרות המשך. בתיכון של רובינס פונים למסגרות המשך מדי שנה רק כ-15-10 אחוזים מהתלמידים, ומדובר בנתון הגבוה ביותר מבין התיכונים בבירת הנגב. באמית גוטוירט של כ-150 תלמידים, רק כארבעה עד שמונה תלמידים ממשיכים למסגרות המשך. מסגרת המכינה תוך כדי כיתה י"ב נותנת מענה לחלק מהחסמים שבגללם התלמידים אינם ממשיכים למכינות. היא הסכונית יותר, קצרה יותר, והתכנים בה מותאמים יותר. מסגרת המכינה של תלמידי אמית מבאר-שבע ומשרדות מתקיימת בקמפוס של מכינת 'דרך ארץ' בכפר הנוער ניצנה, מכינה המשתייכת לרשת מכינות חצי-שנתיות המסיימות את לימודיהן בחודש מרץ. גם המכינה נהנית משיתוף הפעולה עם התיכונים, כשהיא מעמידה לרשותם את המבנים ואנשי הצוות שלה שהתפנו.

בניגוד למכינה של אמית המר, במכינות של התיכונים מבאר-שבע ומשרדות לא משתפים כל תלמידי שכר י"ב אלא רק מי שבוחר בכך. גם במודל הזה מעוררים את השותפות והמעורבות של התלמידים בכניית התוכנית של המכינה ובהפעלתה. "לכאורה מדובר בסך הכול בעוד טיול ארוך", אומר רובינס, "אלא שבמקרה הזה התלמידים אחראים ללוח הזמנים, ליחידות, ולארוחות, בדומה למכינה קדם-צבאית. במסגרת התהליך המדריכים ישוב עם התלמידים ושאלו אותם מה הם פחות מכירים בחברה הישראלית, ולפי זה הם תכננו את הסידורים והיחידות".

מלבד הכנה לצה"ל, התלמידים מתחנכים רשת אמית - אמית באר-שבע הממלכתית-דתי, ואמית גוטוירט שדרות הממלכתית. קבוצת תלמידי י"ב נבחרת ככל אחד מהתיכונים יצאה בחודשים האחרונים לכמה שבועות מלאים של חיי מכינה מחוץ לכותלי בית הספר. "היפשונו איך להפוך את כיתה י"ב לתקופה משמעותית, עם פחות בזבוז זמן", מספר צוריאל רובינס, מנהל אמית באר-שבע. "בנוסף, רצינו למצוא מרחב לתילמידים רבים אצלנו שאינם ממשיכים יותר של חודשיים-שלושה. אדי דגן, מנהל

אמית גוטוירט בשדרות, מעדיף להקצות לתוכנית המישה שבועות כולל מסע של שבוע לפולין, אבל כמו הצוות באמית המר, גם הוא שואף להכניס את תכני המכינה כבר בשלב מוקדם יותר, לקיים שבועיים של מכינה כבר בכיתה י', ו'מסע ישראל' בכיתה י"א. דגן מרווח שהתוכנית השנה כבר השיגה תוצאות. "אחת המטרות המרכזיות שלנו היא לעורר ולהעצים את ההרשמה של התלמידים למכינות קדם צבאיות ואנחנו כבר רואים את הצלחת המהלך. למרות שאנחנו מעבר למועדי ההרשמה למכינות, התלמידים שהיו בתוכנית המכינה השנה נרשמים עכשיו, ורק היום שמונה מתוכם התמיינו למכינה קדם צבאית בערד. אם נכניס את המהלך הזה כבר בכיתות י', תהיה לכך השפעה לטובה גם על ההרשמה למכינות בכיתה י"ב".

מי שמוכיל ברשת אמית את המהלך של המכינות לכיתות י"ב הוא דוד שמחון, ראש תחום חיבורים וחברה ברשת. "התרגלנו להתייחס לתלמידי י"ב כמו לתלמידים בכיתות נמוכות יותר, למרות שעוד רגע הם יהיו אורחים בוגרים לכל דבר ועניין. היחס הזה גם גורם לבית הספר לאבד מהרלוונטיות שלו אצל רבים מהם, והשנה שלהם הופכת להיות מאוד רופפת ולא מנוצלת, וראי המחצית השנייה שלה. בנוסף, בהרבה בתי ספר אין הליכה למסלולי המשך. עולם המכינות צר מלהכיל, גם מבחינה תרבותית וגם מבחינה כמותית כי הצבא מאוד מגביל אותו. לכן, אנחנו אומרים שאם תלמידי התיכונים לא מגיעים למכינות, המכינות יגיעו אליהם, ונקיים מכינות בכיתות י"ב. המטרה שלנו היא לבנות כיתה י"ב שבמהלכה התלמידים יפכו לשותפים משמעותיים ולסוג של עמיתים. התוכנית היא לשנות את כיתה י"ב בכל הרשת שלנו למשמעותית יותר. לכל בית ספר יהיה את המודל שלו. יש תיכון כמו המר ברחובות שעושה את זה בתוך בית הספר, ויהיו תיכונים שיעשו את זה בשיתוף עם מכינה או ישיבה. בקיץ הקרוב אנחנו מתכוונים לקיים הכשרה ייחודית למחנכי כיתות י"ב, כיצד לעבוד אחרת עם התלמידים בשנה הזאת. המטרה הטופית היא שלכל תלמיד י"ב ברשת אמית תהיה שנה מצוינת".

טקס סיום שנה. מכינת אמית באר שבע

תלמידי המכינה של אמית המר שסדנת שטח

זיו חוטר (בתמונה), תלמיד של"ף ברחובות: "השיחות ששמענו על ההשלכות של כל בחירה עזרו לי, אם לפני שנה חשבתי על עתודה במסגרת של מכללה או אוניברסיטה, בזכות השנה הזאת בחרתי בעתודה של מסגרת תורנית"

במסעות לפולין נפתחים שערי הלב

תשלחת ישיבת אמית אשדוד בכניסה למחנה טרבלינקה, חורף 2018

יחד עם תלמידיו בישיבת אמית אשדוד, ראש הישיבה, הרב שלום מלול, מדרך פולין ותיק, מאמץ את ניצולי השואה היוצאים איתו למשלחות לפולין והופך את החיבור לניצולים ללב הישיבה ולבניית הזהות האישית והלאומית. עם חזרת המסעות לפולין אחרי שנתיים, קיימנו שיחה על הזיכרון הפועם ועל שימורו בדור שכבר לא יכיר את השורדים

רחלי מלקיבודה

למעלה: הרב שלום מלול בצעידה על המסילה בדרך לרמפה בבירקנאו למטה: ניצול תאומי מנגלה מאשוויץ, צבי ויזל, אוהז בידו ספר תורה מימי השואה. image.png

זה היה מטלטל ומרגש לצפות בזה - ניצול שואה עם מספר אושוויץ על הירד מעניק לתלמידים תעודת זהות של מדינת ישראל. אז ניסינו באמת ליצור כל מיני חלופות, אבל הן עדיין רחוקות בעיני מהחוויה של המסע בפולין.
מלול, כאמור, אינו מסתפק בהדרכה בלבד. כך למשל, כאשר תגיעו איתו למיידנק תזכו לשמוע שיחה טלפונית מניצולת המחנה הלינה בירנבאום וכך במחנות אחרים. הוא גם מהמעטים שעדיין מתעקשים להביא ניצולים למסעות בפולין, גם כשהם בני 90 ומעלה.
"קיבלתי על עצמי לא ללכת רק עם סיפורים מהספרים, אלא לפגוש את הניצולים ולספר את הסיפור שלהם. להיות להם לפה, כמו שאמר גרעון האונגר במשפט אייכמן. אני רוצה להכיר ולחיות את הניצול ואת הסיפור שלו, ואז להעביר אותו כשופר לתלמידים. לכן החלטתי שבכל מצב שאוכל להוציא משלחת עם ניצול שואה, אני עושה את זה, והתלמידים רק מרוויחים. הם סוחבים לם את המזוודות, מסייעים אותו בכיסא גלגלים, רוקדים סביבו ומחבקים אותו, מעניקים לו רגעי נחת, והכי חשוב מקשיבים לסיפור ולעדות מכלי ראשון".
מהר מאוד האהבה שלו לניצולים הפכה גם לסיפור אישי ולסיפור של תלמידי הישיבה. "עם כל ניצול שפגשתי, המשכתי לשמור על קשר. הרגשתי שאני רואה אותם כמו סבא וסבתא שלי. משתדל לאסוף איתם חוויות למען העתיד, וגם לשמח אותם כמה שאפשר. בחופש הגדול נסעתי עם סבא צביקה, ליום כף בחופי הכינרת, על החוף נאספו עשרות בני

השנתיים האחרונות היו מהתקופות המאתגרות בחייו של הרב שלום מלול, ראש ישיבת אמית אשדוד. כבר 15 שנה הוא מדרך מסעות לפולין, ונודע כבעל שיטת הדרכה ייחודית. אלא שאז פרצה הקורונה ועצרה את המסעות.
"חורף מהמסעות, עברנו תקופה קשה מבחינה חברתית ולאומית", הוא אמר. "פטירה של אנשים יקרים, חויית בדירות של מבוגרים וניתוק חברתי. ובתוך כל האתגר הזה, הופסקו המסעות לפולין. ממש היום, בזמן שאנחנו מדרבנים, יוצא המסע הראשון אחרי שנתיים. זה מאוד סמלי בעבורי, כי אנחנו היינו מהמסעות האחרונים על ארמת פולין לפני פרוץ הקורונה.
"אצלנו בישיבה, כל נער בכיתה ז' יודע, שבבוא היום הוא יצטרף למסע הזה. התלמידים יודעים שמתחולל שם תהליך מטורף, הם רואים את זה על האחים הגדולים שלהם, על החברים ועל הכיתות הגבוהות. מאוד מצער שהחוויה הזאת נלקחה מהתלמידים למשך תקופה, ואני מקווה שנוכל לשוב במהרה למסעות בדרך פולין האבלות - עם כל הכאב שבהם, אבל גם עם כל העוצמות שהן מעניקות לנו בחזרה".
איך מילאתם את החוסר בתקופה הזאת?
"יצאנו למסעות משואה לתקומה בארץ. הבאנו שיחות של ניצולי שואה בזום וגם פיזית, אבל זה מרגיש פספוס אל מול עוצמות המסע. השנה למשל חגגנו יום הולדת 92 לצבי ויזל (סבא צביקה), ניצול אושוויץ שמלווה אותנו במסעות רבים. הוא חילק לבחורים תעודות זהות, בטקס מרגש באמצע מסע.

תלמידי ישיבת אמית אשדוד בלוויית הכומר היהודי, נובמבר 2021 איזביצה, פולין

הכומר היהודי גרגור פבלובסקי ז"ל

צמרמורת של ממש. קשה להסביר את התחושה למי שלא היה שם". יש תמונה שמנציחה את האירוע, וכשהנשיאה של רשת אמית ראתה אותה היא אמרה שאם היתה צריכה לבחור תמונה אחת שמייצגת את רשת אמית, זאת התמונה. תלמידים ישראלים, בוגרי ישיבה, נושאים את ארונו של הכומר היהודי בפולין, בדרוכו האחרונה".

סיפורים מופלאים כמו זה של הכומר הולכים ומצטמצמים ככל שהשנים נוקפות. מה נעשה ביום שלא יהיו כבר ניצולים?

"זו שאלה חשובה והיא כואבת מאוד. היא צריכה להטריד את כולנו. ואין פתרון קסם. היום שאחרי הניצול האחרון לצערנו לא רחוק. והוא יום מדאיג שיחייב את הדור הצעיר להיות הרבה יותר מסוד לזיכרון השואה. אם עד עכשיו הניצולים היו פה, וגם אם לפעמים שכחנו, אז הם הוכירו לנו והגיעו לספר או לטקסים, בעוד למן מה, הם לא יהיו כאן כדי לעזור בשבילנו את מרוץ החיים. אנחנו נצטרך לעצור אותו בעצמנו. נהיה חייבים לחזק את הזיכרון בתוך המדינה, ואולי גם לתת לו צבע חדש ומשמעות נוספת שתהיה חסרה בהיעדר הניצולים.

"לכן יש חשיבות גדולה גם בחיזוק המסעות לפולין, כי גם זה התערער - בין אם בגלל הקורונה, ובין אם בגלל שינויים שמתחוללים באירופה. פולין רצה קדימה ומתפתחת בצורה מרשימה, ואת האנדרטאות שפורות בה הם רוצים להכניס לתוך שבלונות, לתוך מסגרת עם גדר. הם לא רוצים שזה ישתלט להם על המדינה. לכן צריך להיזהר מאוד ולראות איך אנחנו משפרים את הזיכרון גם שם, ויוצקים משמעות מחודשת ומתואמת למסעות".

ובאופן אישי, מה עובר לך בראש כשאתה חושב על היום שאהירי?

"בלי הניצולים, הכאב והחוסר שייפער היו ענקיים. גם אתי באופן אישי זה מחייב. להמשיך להביא את הסיפורים, את הדמויות ואת הקולות שלהם אל התלמידים, אל הלבבות ואל הזיכרון. ממש דובר את קולם וסיפורם, מהעומק של מה ששמעתי מהם. אני מאמין שזה יהפוך את ההנצחה למורכבת יותר, אבל גם לשליחות גדולה הרבה יותר".

מנדל ומרים ז"ל. עזבתי את בני משפחתי כדי להציל את חיי בעת השואה. באו לקחת אותנו להשמדה. את חיי שניצולתי הקדשתי לשירות אלוהים וארם. שבתי אליהם למקום שבו נרצחו על קידוש השם. תנצב"ה", ומבקש שבהלוויה שלו יהיו מניין יהודים וקדיש. כאן נכנס מלול לתמונה. לאחד שבמסעותיו הוא מגיע למצבה של הכומר היהודי, הוא יוצר קשר עם הכומר. "נהיינו ממש כמו חברים, ביקרתי בביתו ביפו, הייתי איתו בקשר מתמיד, והשתרתי במסעות לפקוד את הקבר-המצבה שבנה, ולספר את הסיפור. והכי מרגש היה לעלות אותו על קו הטלפון כשהמשלחת שומעת את דבריו מעל לקבר שלו. לפני כמה שנים גם קבענו יחד מזווה בביתו. (או הוא סיפר לי שהוא צם ביום כיפור ולא אוכל חמץ בפסח. הניצוץ היהודי של מרפה).

"כשהכומר-היהודי נפטר, לקחתי על עצמי משימה - לקיים את הצוואה שלו. חיפשתי דרך להגיע לפולין עם מספר בוגרים כדי שתהיה לו הלוויה יהודית. הסיפור הגיע לתקשורת. איש העסקים יוסי שיינפלד, (סוכות נחלים ועוד) שמע על הסיפור, יצר קשר והודיע שהוא מצטרף למשימה ומבקש לתרום את הנסיעה לקבוצת הבוגרים שלנו.

"נסענו יחד להלוויה. סוכם שהכנסייה תקיים טקס פרידה נוצרי בקתדרלה של לובלין, ואחר כך יביאו את ארונו להמשך הלוויה היהודית. למרות זאת, הכנסייה הגיעה לבית העלמין לקיום לווייה נוצרית. נקלענו לסיטואציה מורכבת מאוד. כ 250 נוצרים (כמרים ונוצרות) באו עם הבישוף, הגיעו עם ארון הקבורה שלו שעליו צלב. דרשנו ברגישות ובנחישות להוריד את הצלב והסברנו שזה כבודו וצוואתו - הלוויה יהודית. לאחר משא ומתן התקבלו מספר הסכמות עם הכמרים שזו אחראים על הלוויה, והצלחנו לקיים את הלוויה לפי ההלכה היהודית. הצלב הורד מהארון, אנחנו נשאנו את הארון וגם עסקנו בהורדתו לקבר. הלוויה היתה אירוע שקשה לשכוח. עמרנו כמניין וחצי של יהודים וישראלים בין מאות נוצרים סמוך לגיא הריגה. שרנו שירי נשמה, עם החוצצה שרנו אני מאמין וגם תקעתי בשופר. האחיין מנחם אמר קדיש וא-ל מלא רחמים.

הרב שלום מלול צילום: אבישג שארישוב

"הסיפור שלו מתחיל בפולין, בעיירה בשם זמושץ', אומר מלול. "הוא נולד למשפחה חרדית. יום אחד הגרמנים נכנסים לעיירה ומעבירים את כולם לגטו איזביצה. בשלב כלשהו הם מתחילים בחיסול הגטו, וכ-500 יהודים נלקחים אל בית מכבי האש על מנת למשוך אותם לבית העלמין לתמונה. לאחר שבמסעותיו הוא מגיע למצבה של הכומר היהודי, הוא יוצר קשר עם הכומר. "נהיינו ממש כמו חברים, ביקרתי בביתו ביפו, הייתי איתו בקשר מתמיד, והשתרתי במסעות לפקוד את הקבר-המצבה שבנה, ולספר את הסיפור. והכי מרגש היה לעלות אותו על קו הטלפון כשהמשלחת שומעת את דבריו מעל לקבר שלו. לפני כמה שנים גם קבענו יחד מזווה בביתו. (או הוא סיפר לי שהוא צם ביום כיפור ולא אוכל חמץ בפסח. הניצוץ היהודי של מרפה).

פבלובסקי, ילד בן 11 שעד אז עוד נקרא יעקב צבי הירש גרינר, קולט את הסיטואציה ומחליט לברוח ליערות. אימו ואחיותיו נרצחים ואחיו רבך עזר בזמן הגטו. הוא שרד בעזרת כפריים פולנים שמסייעים לו, וכעבור כמה חודשים חוזר לזמושץ' עיר לידותו.

"שם הוא פוגש חברי לידות שמסביר לו שהוא לא יצליח לשרוד ומשיג לו תעודת לידה פולנית. שמו משונה לגרגור פבלובסקי, והוא נכנס למנוז, ובהתחלה עוד מנסה לשמור כשרות אבל מתקשה בכך. מהר מאוד שולחים אותו ללימודי כמורה. רגע לפני קבלת תעודת ההסמכה הוא מגלה להם שהוא יהודי, אולי יחליטו לחזור בהם, אבל הכנסייה לא נתנעת. להפך, יש לה אפילו אינטרס שעוד יהודי יתנצר".

פבלובסקי הופך לכומר מצליח ומוערך. הוא עובר בין כנסיות כחבל לובלין ומתמנה לכומר בכיר. הוא אפילו זוכה בכבוד לפרסם מאמר בכתב עת נוצרי לרגל אלף שנות נצרות. אחד העותקים מתגלגל לישראל ומגיע לאחיו בחיפה, שמתברר שהצליח לשרוד. השניים יוצרים קשר ונדרמים לגלות זה על זה. אח אחד רתי בחיפה, ואח אחד כומר בלובלין. הם מחליטים להקים מצבה ענקית על הבור שבו אימם ושתי אחיותיהם נרצחו.

הגעגועים להיות חלק מעם ישראל לא מרפים, ובשנת 1970 פבלובסקי עולה לארץ ומתמנה לכומר ביפו. הוא מחליט שברצונו לחיות בישראל ולהיות בקשר עם אחיו. עם הזמן הוא מקבל החלטה אמיצה: לכבד את הכנסייה כל חייו, אבל ביום מותו לחזור לעם ישראל, ליהדות ולהיקבר בבית העלמין היהודי בפולין, ליד קבר האחים, שם קבורות אימו ואחיותיו. עוד בחייו הוא מקים לו מצבה על קבר ריק, ועליה כתבו: "פה נטמן האב גרגור פבלובסקי, יעקב צבי גרינר, בן

תלמידי ישיבת אמית אשדוד חוגגים 90, לניצולת אושוויץ ומייזדאק - הלינה בירנבאום

הציניות בצד וגם את הפלאפונים ופוחחים את שערי הלב. פוקחים את העיניים. נותנים לרגש להשתחרר ומגלים יכולת להקשיב ולשמוע בעומק. קלטתי שאלו רגעי שיא בחינוך, והבנתי שאני רוצה לא רק לצפות בהם אלא גם להוביל אותם, להדריך. להבין יחד איתם במסע את המשמעות של השואה כלפי עבר הווה ועתיד, את השליחות של העם היהודי, את עוצמות קידוש השם, את מקומה של התורה, את חשיבות הצבא, את מקומה של המשפחה, ואת משמעותה של מדינת ישראל. פתאום קלטתי שלכל מה שאני מתאמץ כל כך להעביר לתלמידים במשך שעות רבות בשיעורים ושיחות, אפשר להגיע בחלון פתוח של שבעה ימי מסע".

הלוויה יהודית לכומר

לא חסרים רגעים מרגשים במשלחות של מלול עם תלמידיו, אבל האחרון שבהם היה מטלטל במיוחד. זה קרה לפני כחמישה חודשים, כאשר נפטר הכומר של יפו, גרגור פבלובסקי, אדם עם סיפור חיים מופלא שהתברר שהוא יהודי ניצול שואה.

סמוך לקבר אחים ביער ליז'נקי. במרכז: ניצול השואה נתן וייס

אירופה". בדיעבד, התברר למלול שגם משפחתו קשורה לאירועי השואה. "ברבות השנים נחשפתי לשואה של יהודי צפון אפריקה. וגיליתי שהמשפחות של אבי ואימי ראו את עיני הנאצים דרך הצרפתים. אפילו הדרות - האחיות הגדולות של אבא שלי, מקבלות פיצויים מהנאצים כי הן נחשבות שורדות שואה אף שגדלו במרוקו. גם לשם הגיעו בסוף הורועות הארוכות של גרמניה על ידי משפתי הפעולה שהיו להם".

אל הניצולים נחשף כבר בילדותו בקריית-ים. "במקרה או שלא, בדירה מימינו גרו ניצולי אושוויץ, בעל ואישה, וכוו משמאלנו ניצול מאוסהאון. חוויתי חוויות ילדות מטלטלות מהרמויות שלהם. לעיתים צרחות שנשמעו בלילה או סיטים שצפו להם. כל מיני אירועים שדרכם הבנו כילדים שהאנשים האלה הם מפלנטה אחרת. הם היו שם. הקרבה אליהם והדיבור איתם כשכנים, ואיך שהם היו הופכים פתאום מאנשים נחמדים לאנשים סהרוריים ושונים, גרמו לי לסקרנות גדולה. רציתי להבין איפה הם היו, מה עבר עליהם. ממש נשאבתי לזה. בהמשך בתיכון שיחקתי בתיאטרון, והעלינו הצגה בפני מאות ניצולי שואה ואני שיחקתי ילד שניצל מאושוויץ וחזר לביתו בוארשה. נכנסתי לתוך הדמות, עד שהבמאית, לאה, אמרה לי רגע לפני ההצגה 'שלום, תירגע. זו רק ההצגה, אתה לא שם". אבל האמת שורגשתי שם.

אם בבתי ספר אחרים מתנהל דיון ספקני על חשיבות הנסיעות לפולין, אצל מלול אין התלבטות. בכל מחזור הוא שואף שכל התלמידים יצאו עם המשלחת, ומי שאין ידו משגת - מגייסים בשבילו מימוך. "מאז המסע הראשון שלי עם תלמידים, ידעתי שאני רוצה להוביל מסעות לפולין. התרגשתי מהעוצמה של המסעות. הבנתי ששם אני פוגש את התלמידים במקום אחר, מכל הבחינות. אלה לא התלמידים של ההפסקות, לא מאווירת השיעור בכיתה, וגם לא התלמידים מאיזה כינוס בית סיפרי חשוב; במסע לפולין אני פוגש תלמידים שלמשך שבעה ימים, שמים את

הרב מלול ומשפחתו בביקור אצל ניצול אושוויץ-ביקנאו יצחק כהן

נוער והקשיבו לו כשהוא מספר על לידותו, על העולם שאבד לו ובעיקר על הניצחון היהודי. סבא צביקה מחזק אצל הנוער את הרוח בקריאתו בעוצמה עם ישראל חי. אני לוקח את ילדי לבקר ניצולים לפני שבתות וחגים עם משלוח של חלות או יין. ומזמין אותם לאירועים משפחתיים שלי. כי הם ממש כמו משפחה. אצל חלק מהם אני גם מתעד את הסיפורים, אם הם לא סופרו עד היום באופן מסודר".

כמעט לכל אירוע משמעותי בישיבה מוזמנים שורדי שואה, והם עורכים להם ימי הולדת. "אפשר לתאר מה מרגיש יהודי בן 90 שיצא מהתופת של אושוויץ כשכבית מדרש שלם עומד לכבודו ומאות תלמידים שרים לו ומרעיפים עליו אהבה. וגם מה זה עושה לתלמידים".

השבילים לתלמידים נפתחים

הרב שלום מלול, בן 43, חניך בני עקיבא שרוץ משבט ברמה בקריית-ים, נולד בכלל למשפחה חילונית. עם השנים התקרב לדת ובתיכון כבר למד בבית ספר דתי. בהמשך הוא פנה לישיבת ההסדר במעלות וכמויקאי מצטיין שירת כמוסיקאי מצטיין בלהקות הצבאיות. ("ברדיעבד, הייתי שמח לזכות לשירות קרבי"). לפני שנתיים סגר מעגל כשסיים קורס קצינים בבה"ד 1 במסגרת שירות המילואים שלו. הוא נשוי לכרמית, מנהלת חשבונות, ואב לשמונה ילדים.

לא גדלת בבית של ניצולי שואה. איך בכלל הגעת להתעניין בנושא?

"שואת העם היהודי היא לא של עדה מסוימת. אילו היטדר היה יכול, הוא היה שמח להשמיר את כל העם היהודי בלי הבדלים של מוצא. בסוף אנחנו עם אחד, והשואה היא הסיפור של העם שלנו. זה מה שאני מעביר לתלמידים שלי. אם תלמיד אומר לי 'למה לי לצאת למסע הזה, סבא וסבתא שלי לא היו שם', אני מסביר לו ולכל התלמידים בנחת, כמה כל עם ישראל קשור לזה. וכמה זה הסיפור של כולנו ולא רק של יהודי

ריקודים עם ניצול אושוויץ צבי ויזל בישיבת חכמי לובלין

"כשאני יכול אני מוציא משלחת עם ניצול שואה, והתלמידים זוכים. הם סוחבים לו את המזוודות, מסייעים אותו בכיסא גלגלים כשצריך, רוקדים סביבו ומחבקים אותו, מעניקים לו רגעי נחת והכי חשוב מקשיבים לסיפור והעדות מכלי ראשון".

"אחרי שהכומר היהודי גרגור פבלובסקי נפטר לקחתי על עצמי משימה - לקיים את הצוואה שלו. חיפשתי דרך להגיע לפולין כדי שתהיה לו הלוויה יהודית"

ליל הסדר

15. באיזה ספר כתוב "אל־תִּאָהֵב שְׁנָה"?

- א. שיר השירים
- ב. חגיג
- ג. משלי
- ד. מיכה

16. למי נאמר "מִהֲלֶךְ נִרְדָּם"?

- א. יעקב
- ב. יונה
- ג. יוסף
- ד. דוד

יין

17. מי הראשון ששתה יין?

- א. מלכי צדק
- ב. לוט
- ג. אברהם
- ד. נח

18. על מי נאמר

"וַיִּחַזַק אֶת־הַמְצֹרֹת

וַיִּתֵּן בָּהֶם נְגִידִים וְאַצְרוֹת מֵאֲכָל וְשִׁמֹן וַיִּיזוּ"?

- א. רחבעם
- ב. ירבעם
- ג. יהואש
- ד. שלמה

פסח

19. איזה שער בחומת ירושלים בנה יוֹדָע בֶּן־פֶּסַח?

- א. שער הצאן
- ב. שער הרגים
- ג. שער הישנה
- ד. השער החדש

20. מי כבש עיר בשמו של שער זה?

- א. אחאב מלך ישראל
- ב. עוזיהו מלך יהודה
- ג. אביה מלך יהודה
- ד. מנשה מלך יהודה

ניקיון

9. על איזה מקום נאמר "וְטֵאֵטְאֵתִיָּהּ בְּמִטְאָטְאָהּ הַשְּׂמֶרֶךְ"?

- א. ארם
- ב. בבל
- ג. סדום
- ד. מואב

10. על מה נאמר "וְהָיָה לְאָבֶק"?

- א. ישראל - בפרשת הקללות
- ב. עמלק
- ג. פיה כבשן במכת שחין
- ד. האלילים

11. למי שטפו את האוטו - "וַיִּשְׁטְפוּ אֶת־הָרֶכֶב"?

- א. פרעה
- ב. אחאב
- ג. אליהו
- ד. חבקוק

12. מצוות ההגדה לבנים היא מצווה מרכזית בליל הסדר,

"וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ". מי ציווה ציווי הפוך: "וְהִגַּדְתֶּם לְאָבִי"?

- א. יהונתן
- ב. יהושבע
- ג. יוסף
- ד. יעקב

יציאת מצרים

13. מי ניבא

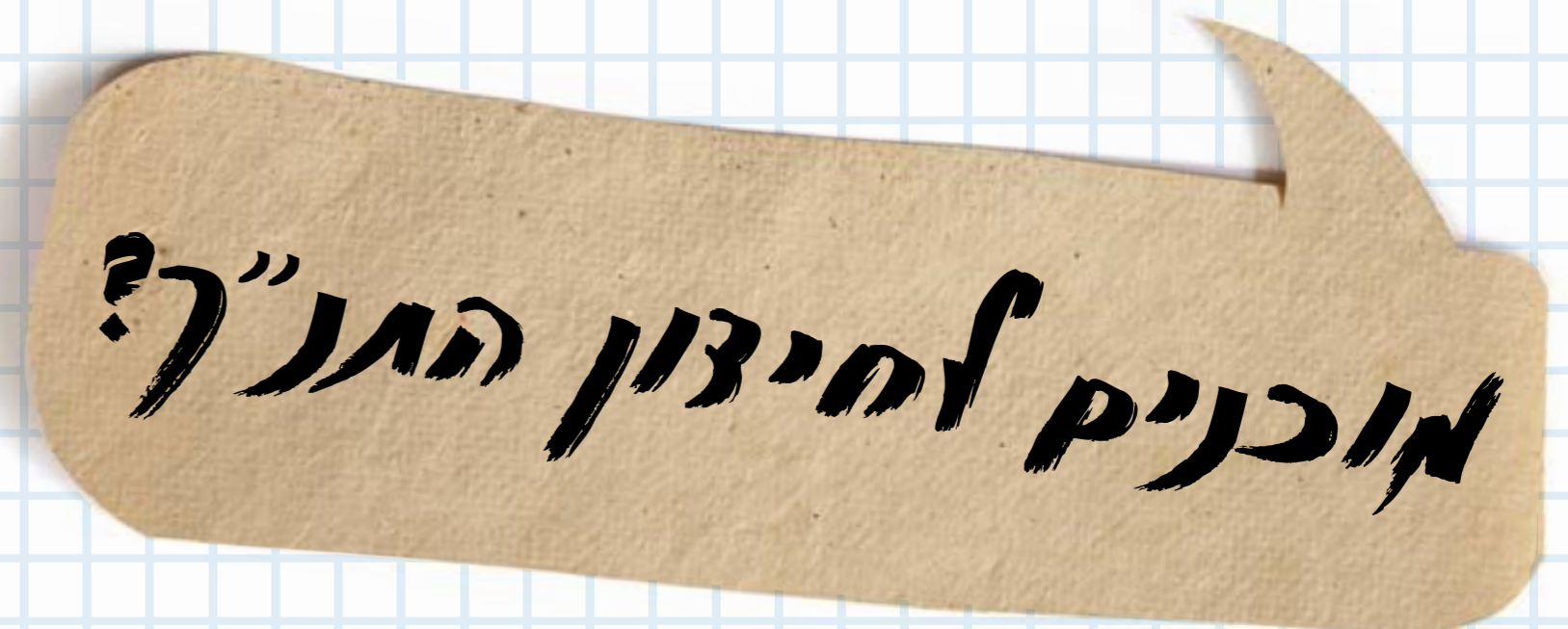
"כִּי־מִי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֲנִי נִפְלְאוֹת"?

- א. ישעיהו
- ב. מיכה
- ג. זכריה
- ד. יחזקאל

14. באיזה ספר כתוב

"גִּפְזוֹ מִמִּצְרַיִם תִּסְיַע תִּגְרַשׁ גּוֹיִם וְתִטְעֶנָּה"?

- א. משלי
- ב. תהלים
- ג. עמוס
- ד. דברי הימים

הצטרפו לחתן התנ"ך הארצי דבור חיים מרצבן, תלמיד ישיבה תיכונית אמית צפת, בשאלות שכתב לקראת חידון התנ"ך העולמי שיתקיים ביום העצמאות

פסח

1. מי ניבא

"כְּצִפְרִים עֲפוֹת כִּן יִגֵּן ה' צָב-אוֹת עַל־יְרוּשָׁלַם, גִּנּוֹן וְהִצִּיל פֶּסַח וְהִמְלִיט"?

- א. ירמיהו
- ב. ישעיהו
- ג. עמוס
- ד. עובדיה

2. אצל מי אכלו צִפְרִים יום יום?

- א. נחמיה
- ב. יונה
- ג. זכריה
- ד. חגי

מצה

3. מי אמר "הֵן לָרִיב וּמִצָּה תִצְוֶמוּ"?

- א. משה
- ב. משורר תהילים
- ג. ישעיהו
- ד. בלעם

4. באיזה ספר נאמר

"כִּי־בְדוּדוֹן יִתֵּן מִצָּה וְאֶת־נוֹעֲצִים חֲכָמָה"?

- א. איוב
- ב. ישעיהו
- ג. ירמיהו
- ד. משלי

מרור

5. באיזה ספר נאמר "הַשְּׁבִיעֲנִי בְּמִרְוֵרִים הָרֹנְנִי לַעֲנָה"?

- א. דברים
- ב. ירמיהו
- ג. איכה
- ד. איוב

6. באיזה ספר נאמר

"נִפְשׁ שְׁבַעַה תְּבוּס נִפֶּת וְנִפְשׁ רַעְבָּה פְּלִימֶר מֵתוֹק"?

- א. איוב
- ב. משלי
- ג. איכה
- ד. קהלת

בדיקת חמץ

7. היכן כתוב "וְהָיָה בַּעַת הַהִיא אַחֲפֵשׁ אֶת־יְרוּשָׁלַם בְּנִרוֹת"?

- א. מלאכי
- ב. עמוס
- ג. נחום
- ד. צפניה

8. היכן כתוב "גַּר ה' נִשְׁמַת אָרֶם חִפֵּשׁ פְּלִי־חֲרֵי־בִטּוֹן"?

- א. תהלים
- ב. משלי
- ג. ישעיהו
- ד. הושע

ג. 20/19/18/17/16/15/14/13 א. 12/11/10/9/8/7/6/5/4/3/2/1 ב. 14/13/12/11/10/9/8/7/6/5/4/3/2/1 ד. 14/13/12/11/10/9/8/7/6/5/4/3/2/1

המשברים בצד, להאמין ולהאזין את עצמם למרות כל הסטיגמות, להגיע יום יום לבית הספר, לחוות למידה משמעותית ולהיות חרורי מוטיבציה להצלחה.

איך מצליחים לראות את התלמידים באמת ולגעת להם בלב? להגיע בכל בוקר בשמחה ולהעניק חום ואהבה, חיך וחיבוק. לחפש בכל תלמיד את הטוב ולשקף את ההצלחות הקטנות והגדולות. לדייק את המותר והאסור. להאמין להם, להאמין בהם, לשמוח יחד, לבכות יחד, ובעיקר – להלום יחד.

המקום שבו בחרתי להצטלם / בחרתי להצטלם בסלון הבית שלי. המשפחה בשבילי היא ערך עליון, הבית בעבורי הוא מקור הכוח. בעלי והילדים הם אלה שעוטפים אותי בחום ובאהבה בכל יום. בית ההורים שבו גדלתי עיצב אותי: אימי, אשת חינוך, מהווה בשבילי השראה, והמשפחה כולה ממשיכה לחזק אותי ולתמוך בי לאורך כל הדרך.

החלום / החלום שלי הוא כוגרים ערכיים, התורמים לחברה, מחוברים לזהותם ולשורשי הארץ, מגדלים משפחת לתפארת ומשולבים בכל תחומי העשייה.

עינת רובין

מנהלת תיכון ממלכתי אמית האופק, אור עקיבא

זו התחלתי לנהל את אמית האופק באור-עקיבא, והתאהבתי ברגע. אני גאה מאוד להיות מנהלת ברשת אמית. רשת תומכת, מאפשרת ומצמיחה. רשת שהיא משפחה. בכל יום ויום אני מודה לא-ל על הזכות להגיע לאור עקיבא ויחד עם הצוות המופלא שלי להלום ולהתחרש. בית הספר הוא קטום, קטן ומשפחתי. אצלנו רואים בכל תלמיד את הניצוץ, והופכים כל יום להגיגה גדולה. יחד עם התלמידים אנחנו חולמים, מאמינים ומצליחים.

למה חינוך? עבודת החינוך משמעותית ומאתגרת, אני מאמינה שאין מקום משפיע יותר על העתיד. זו שליחות שאין דומה לה והצלת נפשות יומיומית. רק בחינוך אפשר לעבוד עם תלמידים על אימון שרירי החלום, ולאחר שכבר ירכשו לעצמם את חלומותיהם, לשכנע אותם שאין פסגה שלא יוכלו לטפס אליה. כל אחת ואחד יכולים להצליח להפוך חלומות למציאות.

מהי קריעת ים סוף של תלמיד בשנת 2022? התלמידים חוו שנתיים של קורונה, נדרשו ללימודי היברידית ולשינויים רבים. קריעת ים סוף של התלמידים שלי היא לנקות את כל רעשי הרקע, לשים את

קצת על עצמי / עינת רובין, בת 35, נשואה לאבירן ואמא לרועי, אייל, עידו ומאיה. מתגוררת בקריית השרון בנתניה. מנהלת את תיכון אמית האופק, מרכז חינוך טכנולוגי באור-עקיבא. כ-13 השנים האחרונות עברתי בבית הספר תמר אריאל בנתניה. שימשתי מורה למתמטיקה, מחנכת, רכות שח"ד, רכות פדגוגית וסגנית. בתמר אריאל התפתחתי, צמחתי ורכשתי את כל הכלים והידע המקצועי שמלווה אותי עד היום. במקביל לעבודה השלמתי לימודי תואר שני בניהול מערכות חינוך וקורס הכשרת מנהלים של "אבני ראשה". בשנת 2017 נבחרתי למורת המאה של ההמ"ד, ובשנת 2015 רכזת מצטיינת מטעם אגף שח"ד במשרד החינוך. בתחילת שנה

פרוייקט מיוחד

נוגעים בלבבות

סיפורם של שבעה מנהלים שמצליחים לראות את התלמידים באמת ולגעת בהם

הרב יאיר שטבון

ראש ישיבת אמית ברוכין

גדול לחופים ולים, שבהם מצאתי מקום לסדר את מחשבותיי, להתבונן ולכתוב. למרותי בישיבת בני עקיבא בנתניה ומשם המשכתי לישיבה הגבוהה באיתמר, ולאחר השירות הצבאי ברובדבן למדתי בכולל ביישוב עלי אצל מורי ורבי הרב אליעזר קשת יאל. זכיתי להימנות על מקימי תוכנית "מסע ישראלי" שמוביל את הנוער למסע פנימי עמוק בנופי הארץ.

למה חינוך? כיתה י' הספקתי לעוף משתי ישיבות תיכוניות בתוך שלושה חודשים. באותה שנה כתבתי לעצמי מסמך שמתאר את התפיסה החינוכית של המוסד החינוכי שאותו אקים ואנהל.

מהי קריעת ים סוף בשביל תלמיד בשנת 2022? תלמיד שמצליח לתת לטכנולוגיה את המקום הנכון שלה בלי שתשתלט על חייו, על יכולת הביטוי הרגשית שלו, על ההקשבה העמוקה והיכולת להתנתק ולהיות עם עצמו – הוא בהחלט קורע את הים.

איך מצליחים לראות את התלמידים באמת ולגעת להם בלב? רק מורה שמחובר לעצמו ולרגשותיו, מורה שמנביע את עצמו, ווכל לגעת בנימי הנפש של תלמידיו. ולכן

קצת על עצמי / שמי יאיר שטבון. אני נשוי למוריה שעובדת במחקר רפואי והחלה לאחרונה הסבה לסיעוד. אב ל-5 ילדים, גרים בעיר אריאל בעשר השנים האחרונות. משמש ראש ישיבת אמית ברוכין זה שנתיים, לאחר שבע שנים כראש ישיבת אמית אלירז בפתח-תקווה. סמג"ד במילואים ביחידת דובדבן (וכעת בקורס מג"דים במילואים), ומשמש בהתנדבות חבר מועצה בעיריית אריאל. אבי הוא ד"ר ישראל שטבון, קרדיולוג בכיר בבית החולים מאיר, ואימי דבורה אופטומטריסטית. את רוב ילדותי ביליתי בעיר נתניה, בחיבור

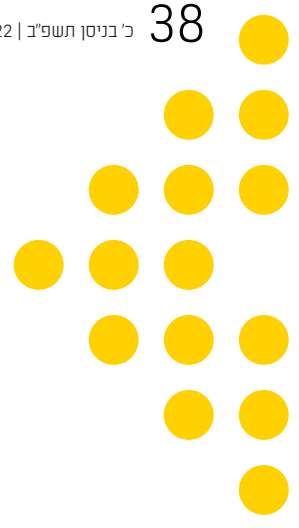
צילום: יוסי זליגר

צילום: יוסי זליגר

העיסוק המרכזי צריך להיות בהכשרת מורים שלא מעבירים מידע אלא יודעים לזהות את התהליכים, הפנימיים שהם חווים וממילא יצליחו לגעת בלב התלמיד. מפגש נשמות. בקורונה למשל, כשלימודים סדירים לא התאפשרו – המורים שלנו יצאו למסע אופניים של ביקורים בבתי התלמידים. התפיסה שלנו היא שכל נער שלא מגיע לבית הספר עלול להיות נער בסיכון, ומכאן החיוניות של עבודת אנשי החינוך. המחנכים עברו באופן שיטתי בין בתי התלמידים, הגיעו לחצרות ולמדו יחד. זה היה חלק אינטגרלי מהל"ז.

המקום שבחרתי להצטלם בו / בבית, עם המשפחה, העוגן שלי שממנו אני שואב את הכוחות בכל מעגלי העשייה שבהם אני שותף. הקורונה חידדה לי את הנקודה הזו, כמו לרבים מאיתנו.

החלום / להגשים חלומות של מורים ותלמידים, ולמי שאין חלום – ללמד אותם לחלום.

יפה שמש

מנהלת אולפנת אמית צפת

קצת על עצמי / שמי יפה שמש, בת 45, נשואה לקובי ואם לשניים. נולדתי בצפת, התחנתי ולמדתי באמית צפת, ולאחר השירות הלאומי ולימודי ההוראה שבתי לבית הספר כמורה. יצאתי ללמד באמית תל אביב וחזרתי לאולפנה בצפת, בתפקיד מורה ואחר כך מנהלת. למעשה, כבר 25 שנה אני פועלת בתחום החינוך ברשת אמית במגוון תפקידים: מורה, מחנכת, רכות ומנהלת.

למה חינוך? המקום היחיד שאפשר להשפיע בו באמת, לשנות תפיסות

עולם, לשפוך אור חסד ורחמים לכל כך הרבה נשמות ומקומות. לגרום לתלמידות לשנות עמדות מתוך רצון ולמידה, להתפתח ולהתקדם ולהיות כל זמן בתנועה.

מהי קריעת ים סוף של תלמיד בשנת 2022? אחת המכות היא חוסר הביטחון וחוסר האמונה העצמית. כל העולם חשוף לכולנו בכף היר, ולעיתים זה עלול לאיים על תחושת המסוגלות ולהפחיד. אבל אני מאמינה שבהרבה אמונה והרבה אופטימיות נוכל לחצות את הים. הטוב נמצא כאן, לפניך!

איך מצליחים לראות את התלמידים באמת ולגעת להם בלב? להשקיע בסביבה לימודית מרווחת שמאפשרת לכל תלמידה לבחור את המסלול שלה להצלחה מתוך היכרות עם מגוון תחומים ומפגשים מעוררי השראה. כשתלמידה מרגישה שהמורה טורחת בעבודה - לחדש, להתקדם ולהתאים את עצמו לעולם שמשנתה בלי הרף - היא מעריכה ומשתפת. העשייה האינסופית בתחומים רבים מפגישה את התלמידה בעיקר עם עצמה, עם חלומותיה, עם הרצון המזוקק שבה להתקדם ולהטביע בעולם את טביעת האצבע הייחודית שלה.

המקום שבו בחרתי להצטלם / המדרשה - מקום ללימוד תורה נשי. חלום של שנים לפתח מקום ללימוד תורה מתוך בחירה. להיות אבן שואבת לקהילה כולה, מתוך תנועה פנימית עמוקה של הנכחת הקב"ה בעולם. חיפוש דרך, שאלת שאלות, חיוק המחויבות להיי תורה מלאים בשמחה. לגרל תלמידה שמודעת לכך שהיא משהו גדול, שהאימהות הקרושות בתוכה ממש, שהשבילים שהיא פוסעת בהם הם שבילים שנסו משפחתה צעדו בהם לפני, ועכשיו תורה להמשיך את הדרך. כל אחת היא חוליה מעם הנצח, והיא מבינה את גודל המשמעות וצומחת בשמחה.

החלום / להמשיך להרגיש את "אש התמיד", להיות יום יום את ההתלהבות בעשייה החינוכית, לא להפסיק לרגע לחלום חלומות ולהגשים אותם מתוך הקשבה וחיבור לרבר ה' ולרצונו ממני.

צילום: דוד כהן-ג'ני

צילום: לירון מולדובן

אלכס גליקסברג

מנהל המרכז הטכנולוגי דתי אמית באר-שבע

קצת על עצמי / אלכס גליקסברג, נשוי לבלהה, מפקחת מרכזת ארצית ללימודי היסטוריה בחמ"ד. יחד וכינו ברוך ה' לחמישה ילדים ולנכדים.

לאחר סיום הלימודים בישיבת ההסדר הר עציון אצל רבותיי הגדולים הרב ליכטנשטיין והרב עמיטל, ולימודים לתעודת הוראה במכללת הרצוג, למדתי באוניברסיטת בר-אילן לתואר ראשון בחינוך ולתואר שני בתלמוד, ולאחרונה סיימתי תואר שני נוסף במשפטים.

אני חי את השליחות החינוכית כבר כ-40 שנה. לימדתי בבית הספר האזורי בגוש עציון, ניהלתי באולפנת כפר-פינס והכשרתי את מורי העתיד במכללת שאנן. לאחר יותר מעשרים שנה שבהן הייתי מפקח כולל בחינוך - על יסודי ומפקח על החינוך הדתי (חמ"ד) במחוז ירושלים, החלטתי השנה לעשות שינוי משמעותי ובחרתי באתגר ייחודי ומרגש המחבר אותי ממש אל השרה החינוכי - לשמש מנהל המרכז הטכנולוגי הדתי אמית באר-שבע ושל המכללה הטכנולוגית ע"ש הרד גולדריין הי"ד. במקביל עברנו השנה לירוחם לאחר שנים רבות במרכז הארץ.

למה חינוך? בגלל האתגר, בגלל התלמידים, מכיוון שזו שליחות שיש בה כוח לשנות חיים. אין חשובה מעבודת החינוך. חינוך

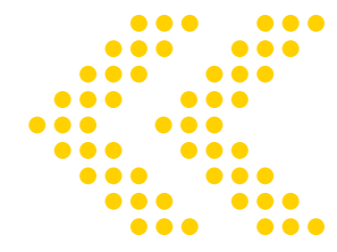
הוא חידה שיש לפתור בכל יום מחדש. כל יום ויום אני נדרש למצוא מחדש את הדרך להגיע לליבם של התלמידים. מי שעוסק בחינוך חייב מעיין פנימי של יצירתיות בהתנהלות הבין-אישית והמקצועית עם תלמידים, וגם עם צוות החינוך וההוראה. עבודת החינוך היא רב-ממדית וכוללת תחומים רבים, ומעל הכול, האתגר הגדול - לחנך את תלמידינו לאהבת תורה ויראת שמיים בעולם כמעט חסר גבולות.

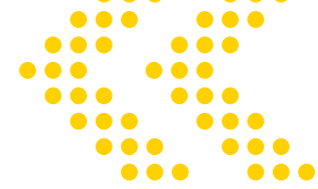
מהי קריעת ים סוף של תלמיד בשנת 2022? לצלוח את עולם המסכים. להתמודד עם "מים סועיים" ולא לטבוע בהם. למצוא מקום עגינה שקט ובטוח ולהתפתח בו בלי הרעשים שמסביב, בלי הלחצים של הרשתות החברתיות. לזהות את הווייף ולהתחיל לאמת. לא פעם תלמידינו נדרשים לקפוץ אל המים הסוערים כנחשון בן עמינדב ולהתגבר על פחדים רבים, שחלקם באים מעולם מיוחצן ושטחי המשטלת על העולם הפנימי ומכסה עליו.

איך מצליחים לראות את התלמידים באמת ולגעת בהם בלב? חשוב לי מאוד להיות בגובה עיני התלמיד. להיכנס לנעליו ולראות את העולם מנקודת מבטו, להבין מהיכן הוא בא בבוקר ולאן הוא חוזר, מה הוא חווה בבית הספר ומה עבר עליו במסגרת המשפחה בשעות אחר הצהריים והערב. חשוב לי לראות את התלמיד בלי פילטרים. זו המשימה החינוכית של הרור שלנו. הרב עמיטל היה מספר על הרב שפסק מתלמודו כששמע קול בכיו של תינוק בחדר השני. כל מנהל וכל איש חינוך נדרש להקשיב היטב ולשמע את מנגינת הלב של התלמיד ושל כל תלמיד. זה הבסיס לצמיחה, לתיקון ולחלומות גדולים.

המקום שבו בחרתי להצטלם / בחרתי להצטלם על רקע בניין בשכונת ד' בבאר-שבע שעל גביו מתנוסס השלטת המכוון אל המרכז הטכנולוגי אמית הסמוך אליו. המקום הזה מבטא בעיניי את האתגר החינוכי האמיתי הניצב לפתחי והוא מתן הזדמנות שווה בחינוך לתלמידינו.

החלום / אני חי את החלום החינוכי. אני זוכה ללמוד בכל יום מחדש מהתלמידים שלנו שלא לכולם החיים האירו פנים. אני עובד עם צוות מופלא ולומד ממנו בכל יום מחדש מהי אהבה ומהי מסירות נפש לתלמידים. כולנו נמצאים ב"מרכז" למטרדה אחת משותפת והיא לאפשר לתלמידים שלנו לחלום חלומות ולהגשים אותם - חלומות של בניית משפחה ובית, של חיבור לחברה ולמדינה, באמונה ובאהבת תורה. אני מודה על תמיכת רשת אמית ושמה בה ובשותפות האמת למימוש החלומות של תלמידינו.

צילום: מיטל כהן

ליאור הלוי

מנהל התיכון הדתי אמיתי מודיעין

קצת על עצמי / שמי אורית קאופמן, גרה בפרואל, נשואה ליורם, מהנדס ביחידה הטכנולוגית של חיל מודיעין (אבל זה סוד...) אם לארבע בנות וסבתא לשלושה נכדים מושלמים. 27 שנים בחינוך באולפנות, ושמוחה בכל שנה ושנה שאני עוסקת במקצוע המופלא הזה. כל שנות ההוראה שלי לימדתי ספרות וחינוכי כיתות. עד היום – טקסט טוב מנצח הכול מבחינתי, ותלמידה שחינכתי תמיד תהיה יחידה ומיוחדת בעבורי, גם אחרי המון שנים.

בשבתון יצאתי לקורס ניהול אבל סירבתי לנהל כי חשתי מהמרחק שהגדרת התפקיד יוצרת. הסכמתי לנסות למלא מקום בניהול לתקופה קצרה, ואז גיליתי שקשר תמיד מתאפשר כשיש מוטיבציה לקיים אותו. קשר מבחינתי הוא הפלטפורמה המשמעותית ביותר ליצירת

התפתחות. וכל מה שאנחנו עושים בבתי הספר הוא השאיפה לייצר קהילה שכל חבריה חווים תהליכי התפתחות. הצוות, התלמידות וההורים – כולם יחד בגדילה. נכדים מושלמים. 27 שנים בחינוך באולפנות, ושמוחה בכל שנה ושנה שאני עוסקת במקצוע המופלא הזה. כל שנות ההוראה שלי לימדתי ספרות וחינוכי כיתות. עד היום – טקסט טוב מנצח הכול מבחינתי, ותלמידה שחינכתי תמיד תהיה יחידה ומיוחדת בעבורי, גם אחרי המון שנים.

שוקק ומלא חיים? מי ששואל את זה, פשוט לא מכיר את הבנות באולפנת אמית גבעת-שמואל! בנות שגדלות באולפנה שפתחת לפניך אפשרויות מופלאות לצמיחה ערכית, לימודית ורגשית. בנות מרשימות שבעוד כמה שנים יהפכו לנשים ענקיות פורצות דרך בכל תחום.

מהי קריעת ים סוף של תלמיד בשנת 2022? להיפרד באופן מוחלט מהעולם הדיגיטלי ליותר משעה. וששום מבוגר לא יגיד לך שלו קל יותר, ואם יגיד – אל תאמין לו...

איך מצליחים לראות את התלמידים באמת ולגעת להם בלב? תלמידות לא שונות מאיתנו. הן בני אדם עם אותם צרכים ועם אותה נשמה כמונו בדיוק. אם מי שמוחנו מביא את עצמו באופן אותנטי, מביא בכנות, עם הקושי ועם השמחה כאחד – אז קורה הקסם והלכות נוגעים. זה תמיד הרדי, וזה היופי. ורק ככה יודעים שזו אמת.

המקום שבו בחרתי להצטלם / חוף הים. לעמוד מול הים – בשבילי זה רגע של שקט, קבלת פרופרציות בחיים, הבנה

של גודלו של העולם. רגעי אמונה צרופים. הלב שקט. הים נתן לי רגע של חוויית שלם.

החלום / לקבל אוטונומיה מלאה, כי הגיע הזמן לחדש. החלום הגדול שלי הוא לאפשר למידה במרחב אוטונומי של אחריות מלאה של התלמידות. לאפשר תנאים לפיתוח זהות משמעותית, להצמיח אווירה מאפשרת, שנותנת מקום גדול למשחק, לרוח, לערך, ללמידה מפתחת ומעשירה. להגשים את חלומן של התלמידות – "תנו לגדול בשקט". להשתיק רעשים של תחרות וכוחניות. לתת לתלמידות להבין את עצמן להתחבר לערכים ולצמוח מהם, להפוך את הלמידה למשמעותית ולהיות בעצמי, עם הצוות, חלק בלתי נפרד מהקסם הזה.

אורית קאופמן

מנהלת אולפנת אמית גבעת-שמואל

צילום: יוסי זליגר

קצת על עצמי / נשוי לשלומית ואב לבניה מור ושרילי. נולדתי וגדלתי בפתח-תקווה בשכונת כפר אברהם, עיר שאני מאוד אוהב ומתגורר בה עד היום. לאחר שסיימתי את לימודי התיכונים המשכתי למכינה קדם-צבאית בצפת ומשם התגייסתי לחיל המודיעין. באוניברסיטה למדתי מזרחנות והיסטוריה, וכיום אני מסיים לימודי דוקטורט במנהל חינוך באוניברסיטת בר-אילן. זכיתי להיות גם שליח ההסתדרות הציונית בארה"ב במשך ארבע שנים, ועם חזרתי ארצה לימדתי בישיבת אמית אלירי בפתח-תקווה ואף ניהלתי את חטיבת הביניים שם. אלו היו חמש שנים קטומות ומשמעותיות מאוד. לאחר מכן פניתי ללימודים מתקדמים בבית הספר "מנרל" למנהיגות חינוכית בירושלים. כיום אני מנהל את בית הספר התיכון אמית מודיעין ע"ש סתק' ומודה לא-ל על החוויה החינוכית היומיומית שאני חווה שם.

למה חינוך? כי זה המקצוע הכי חשוב בעולם. אין עוד מקצוע שמאפשר לך להיות חלק ממשי מעיצוב החברה ועיצוב הדור כמובן הכי עמוק והכי אמיתי של

המילה. זאת זכות גדולה. לחינוך הגעתי לפני 21 שנה בזכות מורה מעורר השראה שלימד אותי בתיכון, ושהיום הוא חבר יקר שלי – ד"ר דוד אבנדרהם. הוא ניהל בית ספר בומנו ונצרך למורה להיסטוריה. מכיוון ששמרנו על קשר נקראתי לדגל, ומאז אני מודה לו על ההודמנות שפתח לפניי.

מהי קריעת ים סוף של תלמיד בשנת 2022? המונח קריעת ים סוף מקפל בתוכו שתי משמעויות – קושי ונס. אני בוחר להתייחס דווקא לנס שהמושג הזה מייצג. מבחינתי זה פלא גמור להסתכל על הדור הצעיר, "דור של גאולה", ולראות נוער יפה תואר במלוא מובן המילה. העובדה שהשפע הרב שבו אנו חיים ברוך ה', מייצר דור ערכי, מגויס, מתנדב, נאמן לארצו ולמולדתו ותורם לחברה – מפעימה אותי בכל פעם מחדש. הרבה בזכות החינוך בבית כמובן, אבל לא פחות חשוב בזכות מערכת החינוך שרבים אוהבים לחבוט בה. אני מצדיע למורות ולמורים על כך!

איך מצליחים לראות את התלמידים באמת ולגעת להם בלב? ראשית, אוהבים אותם באמת ורוצים בטובתם. אהבה, חום ואכפתיות הם דברים שמיד מרגישים. מדברים איתם בגובה העיניים "הגבוהות" – שזה מונח שאפי איתם לימד אותי פעם. כלומר יש עיניים ויש עיניים "גבוהות". שואלים שאלות פשוטות: מה שלומך, איך אתה מרגיש, מה חסר לך, מה יגרום לך להצליח, איך אני יכול לעזור, וכדומה.

המקום שבו בחרתי להצטלם / בחרתי להצטלם בספרייה. ספרים הם האהבה הגדולה שלי. ב"ה זכיתי לפרסם שני ספרים שעוסקים בחינוך ובמנהל חינוכי. אני משתדל לקרוא בכל שבוע שניים-שלושה ספרים, לפעמים באופן שטחי ולפעמים בעיון, אבל תמיד לקרוא. בתור מי שגם כותב אני יודע שספר הוא עבודה של שנים שמקופלת ב-200 או 300 עמודים. היכולת לבוא "ולקחת" את חוכמת השנים הזאת בכמה שעות של קריאה היא מבחינתי פלא גדול.

החלום / להמשיך ולהשפיע בחינוך מתוך בריאות ושמוחה.

דניאל בארי

מנהל בית החינוך
הדתי אמית איתן,
מעלה אדומים

קצת על עצמך / דניאל בארי, נשוי לאורטל ואב לחמישה, תושב מעלה-אדומים. שלושה מילדיי לומדים כאן בבית הספר. אחרי השירות הצבאי התחלתי ללמוד בכולל של הגרעין התורני של מעלה-אדומים, שבזמנו פעל בבית הספר. כך נכנסתי לעולם החינוך, ומאז אני שם. התחלתי בתור מחנך, הייתי רכז חינוך חברתי, סגן מנהל, ובשש שנים האחרונות אני זוכה להיות המנהל של אמית איתן, בית ספר שמונה-שנתי דתי לבנים במעלה-אדומים.

למה חינוך? קודם כול, הרגשתי שדרך הקשר עם תלמידים אני יכול להיות מועיל במציאות. בנוסף, זה משהו שחלמתי עליו מאז היותי נער. מצד אחד, היו דמויות מאוד משמעותיות שסייעו לי בעולם החינוך; מצד שני, היו דברים שהייתי רוצה שיעשו אחרת. קיוויתי שאם אכנס לעולם הזה, אוכל להוסיף את הטוב שהיה לי וגם להשתדל לעשות טוב יותר במקום שבהם היה חסר.

מהי קריעת ים סוף של תלמיד בשנת 2022? האתגר הכי גדול של התלמידים

מאז ומעולם הוא להאמין שאנחנו יכולים להיות הנחשון במציאות. לדעת ולהאמין שמעשה אחד יכול להשפיע על המציאות כולה. הלוואי שכל תלמיד יפנים זאת הלכה למעשה. בנוסף, האתגר של 2022 הוא העולם שזו מהר מאוד. מצד אחד, אנחנו נמצאים יחד הרבה, בעזרת כל מיני פלטפורמות באינטרנט, ומצד שני יש הרבה בדידות. לפעמים הקצב בבית הספר לא תואם את הקצב שבחוץ – לטוב ולרע.

איך מצליחים לראות את התלמידים באמת ולגעת להם בלב? הסוד הוא

להגיע לתלמידים בלי שיפוטיות בכלל, לקבל כל אחד ולאהוב כל אחד במקום שבו הוא נמצא, ולהצליח לייצר פלטפורמות של שיח. הכלים לעשות זאת הם התצא"מ (תוכנית צמיחה אישית מקצועית) ותוכניות נוספות – שמצליחות להכניס פלטפורמות של שיח גם בצוות, תוך בניית מערכת שלמה שרואה את התלמיד בכוחות המיוחדים שלו, ונעזרת בהם כדי להביא את היכולות שלו לידי ביטוי. אני זוכה לעבוד עם צוות מקצועי שמגיע בכל יום לבית הספר בתודעת שליחות, אהבה גדולה לתלמידים והשתדלות להצמיח את עולם החינוך קדימה.

המקום שבו בחרתי להצטלם / בפינת

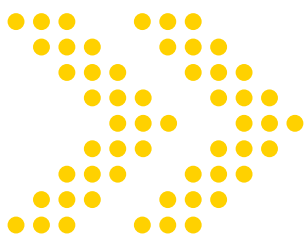
הישיבה בחצר בית הספר. מקום שתמיד יש בו מפגש בלתי פורמלי עם תלמיד, אנשי צוות ואורחים. כמה פינות כאלה שהתלמידים בנו בעצמם מפורות ברחבי בית הספר, וזה מראה על ההווי המיוחד שיש לנו כאן.

החלום: / התפילה שלי היא שנצליח

לייצר מקום שמצמיח את התלמידים לחוויות משמעותיות ובונות, בהבנה שכל אחד ואחד מהם בתחומו יעשה הרבה למען עם ישראל.

צילום: נעמה שטרן

דרושים מנהיגים ומנהיגות.

תוכנית אמיר - תוכנית העתודה הניהולית של רשת אמית, שמה לה למטרה לבנות את דור **המנהיגים והמנהיגות** הבא של בתי הספר בישראל.

לפרטים והרשמה חפשו - תוכנית אמיר רשת אמית

אפשר ללמוד בכל מקום.

'דברים שלא ידעתי בגיל 16' -
פודקאסט (הסכת) חינוך אמיתי
שנותן כלים, עצות והשראה
מהדמויות המובילות בישראל.

ניתן להאזין ב-

חפשו- דברים שלא ידעתי בגיל 16